І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 75. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 20-го КВІТНЯ 1957 — ЦЕНТІВ 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 20, 1957 — No. 75. VOL. LXIV.

Христос Воскрес — Воістину Воскрес!

Во третій день

Сонце піднялося над єрусалимськими горами. Мряки розплилися срібним прядивом по Терепеонській долині окутували гори і росами об миті оливні гаї. Колихали широким листям пальм морські вітри. Пальми кидали тінь на соняшну землю. Квітли над озерами єрихонські троянди, білі, мов сніг. Поміж кипарисами і кедрами біліли стіни палат, прикрашених мозаїками з золота. Золотом сяли фасади святинь. Величава арка творила гнучкістю ліній срібне мереживо у висоті, над мостом Кедрону. В морі квіту довкружних садів тонули віллі і двори, простягаючись далеко за місто.

Пишається скраю міста преторій з охоронними баштами, обведений мурами, з високою вежею. Колони з рожевого ґраніту, білі тераси і фонтани з мармуру надають мальовничого вигляду резиденції прокуратора Юдеї, римського вельможі, Понтійського Пилата.

Пилат стривожений. Не роз'яснює його похмурого настрою погляд на пахучі пальми і кипариси, на розквітлі сади. Всю ніч горіли на площах і скверах Єрусалиму вогні. Всю ніч чорна товпа із смолоскипами водила Христа від Каяфи до прокуратора Юдеї, від прокуратора Юдеї до тетрарха Галилеї.

І знову Пилат чує оклики юрби. Товпа наближається знову до преторія. З мурів преторія Пилат бачить, як ідуть совобороді равини в чорних, шовкових халатах, ідуть сивобороді равини в тинь, жерці в білій одежі, можні засідателі великого Сангендрону, що до схід сонця під золотими воротами єрусалимського храму звик співати похвальні псальми. Ідуть писарі, сторожі і слуги святинь, судді та могутні проводирі Юдеї. Ідуть війська, наймані солдати з бедуїнів та ідуменів, прислужники та слуги дворів і палаців, іде народ. Христос іде під сторожею серед товпи, в ґорґіянській шаті, в яку наказав його одягнути галилейський тетрарх. Товпа зупиняється біля преторія. Оклики доходять до Пилата. Пилат появляється перед товпою і питає:

— Чого вам знову треба? Я сказав вам, щоб ви судили Ісуса по своїх правах. Врешті — він невинен!

— Він називає себе царем Юдеї! Він намовляє не платити данини кесареві! Він непокоїть населення аж по Галилею! Він богохулить! Засуди його на смерть!

Гукали високі достойники святинь і можновладці.

Вдруге приводять Христа до судової залі преторія. Вдруге судить Пилат Христа. Сідає в прокураторське крісло і знову питає, чи Христос є царем Юдеї. Христос мовчав.

— Чому ти мовчиш переді мною, як я маю власть засудити тебе на смерть, або звільнити?! — говорить Пилат.

Соняшний промінь упав на голову Христа, сковзнувся на стіл, вкритий сукном, на папірусові книги законів.

Тоді відхилилися двері і післанець від дружини Пилата став у дверях.

— Післанництво від Клявдії Росаді!

Пилат занепокоївся. Сьогодні бачив Клявдію Росаді в білій туніці з довгими рукавами. Тільки золотий ланцюг прикрашав її шию, а чорне волосся спливало по туніці. Уста її тремтіли і зажурене чоло не ясніло так, як завжди, коли Клявдія клала на нього вінок з троянд. Її дивний сон останньої ночі про Христа навіває на неї сум, жах і тривогу.

З нагоди пасхальних свят прокуратор користувався законом, яким мав право дарувати вину і кару засудженому.

Пилат виходить до юрби і говорить, що перед святом пасхи йому прислуговує особливе право звільнити одного підсудного. Кого звільнити — Ісуса чи розбійника Варавію?

— Варавію! Варавію! — закричали достойники, а за ними дико заревіла товпа.

— Що учинити з Ісусом?

— Розпни! Розпни його!!!

Пилат з жахом ховається. Але товпа знову домагається його появи. Він появляється перед преторієм.

— Розпни! Розпни його!!! — кричить невгаваюча товпа.

***

Сонце обмивало обличчя в водах Кедрону. Жадібно спивало мряки над долинами. Корились похитуючись пальми і глухий стогін нісся з глибини єрусалимських гір. Ридала земля.

Христос ніс хрест на гору Голготу. Юрба висміювала його.

— Якщо ти Бог, то вчини чудо!

— Цар Юдеї!

Тоді Христос упав під тягарем хреста. Опричники били його. Він підніс хрест і пішов далі.

Голуби злітали з дахів палат єрусалимських, занурювалися в хвилях Кедрону й полоскали срібне пір'я. Ластівки цвіркотали в садах по кущах квітучих і жайворонки кружляючи припадали до землі.

Христос зустрів матір свою. У висоті плакало сонце. Над горою Голготою ридало, ґраніт розпалювало.

Христос знову упадав під хрестом. Тоді Симон допоміг йому нести хрест. Гора пнялася щораз вище, спрага томила жагуче. Христове обличчя стікало кров'ю і потом. Підбігла до Ісуса Вероніка і сніжнобілою хусткою втерла його обличчя.

Подув морських вітрів з далечі змагався і вологість скроплювала Христові уста. Але він знову упав під хрестом.

Довжиною в'ється гірська дорога щораз вище й вище. Гострий камінь сиплеться по узбіччях гори. Від розпеченого ґраніту вдаряє гаряч. Ані подуву з-над Йордану, ані звуку з Єрихону. Заніміли гори. Втихли долини. В гореч полинову перемінилися пахучі сади.

Знеможений Христос упав третій раз.

***

Потемнів Єрусалим. Сонце світило, як крізь криваве скло. Криваве мерехтіння заливало долини, застеляло гори, закривало небо. Несамовитий вітер шалів, обривав галузки квіту і ніс його з собою, ламав китиці пальмового листя, ламав конарі дерев. Пітьма залягла всю Юдею.

Христос умирав на хресті. Сльози скапували з його очей. Це були криваві сльози. Христос плакав кров'ю.

Блискавка прорізала небо. Пролунав голос страшного грому. З цієї громової грози злинув до Христа янгол білий, як сніг.

— Я приношу тобі запах квіту бальзаму з Єрихону, — сказав він, — золотий промінь з Терепеону, подув вітру з Ханаану, голубінь сизу з Йордану і подих лілей з Ездралеону... Во третій день підніму і відкину камінь з гробу твого. Я — янгол Воскресення.

І янгол осліпив юрбу непорочною білістю, осяяв блиском сліпучим хрест і мечем гострим блиснув у пітьмі.

Катря Чагар

ПОКАЗ УКРАЇНСЬКИХ ВЕЛИКОДНІХ ЗВИЧАЇВ В ШИКАҐО

22-ий Відділ Союзу Українок в Америці 6-го квітня влаштував показ українських великодніх звичаїв, на який запрошено також і американських гостей та представників інших національних груп. Це в дійсності була мала виставка української народної культури. Великодній стіл був накритий гарним українським обрусом. На столі стояли свічі в прекрасних керамічних свічниках, а також свіжі нарцизи в гарних вазах. Паски і бабки, сирники, торти, шинка і ковбаски лежали на українських тарілках. Не бракувало і яєць, крашанок і писанок та традиційного нашого хрону.

Пані Роза Сидорик привітала гостей на цьому вечорі, а пані Іванна Горчинська виголосила коротку доповідь про українські народні звичаї в різних частинах України. Панна Марія Чичула відеклямувала вірш п. заг. „Великдень в Україні".

Панни Віра Стасняк і Laверне Кордук та пані Валерія Чичула і Євдокія Гаврилюк показували, як пишеться писанки. Багато присутніх навчилося писати писанки і вже цього року зможуть мати писанки власного виробу. Бабки і паски були гарно прикрашені. Те саме було і з тортами, на яких були написи „Христос Воскрес".

Американські гості були так захоплені цим показом українського мистецтва, що забажали мати ті, по мистецьки прикрашені харчі та взяти їх із собою. Пані Анна Васильовська зорганізувала ліцитацію та все те попродала, що було на столах. Це було найкращою подякою для Організаційного Комітету та його голови пані Лідії Поготовко, який приготовив цю виставку.

Програму закінчено співом „Цвітка дрібная", яку відспівала одна із членкинь.

Анна Васильовська

ВІД В-ВА „СВОБОДА"

Це великоднє видання „Свободи" з датою суботи, 20-го квітня, друкується і розсилається вже в четвер, 18-го квітня. Чергове число щоденника, разом із англомовним „Українським Тижневиком", буде надруковане і розіслане нормально, в п'ятницю, 19-го квітня але з датою вівторка, 23-го квітня.

БАГАТО РАДОСТИ І ЩАСТЯ
В ДЕНЬ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
бажає
усім своїм Членам та всьому Українському Громадянству
ГОЛОВНИЙ УРЯД
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ВОСКРЕС ХРИСТОС ІЗ ГРОБУ

„І великий ось стався землетрус, бо зійшов з неба янгол Господній і, приступивши, відвалив з могили камінь та й сів на ньому.
Його ж постать була, як та блискавка, а шати його були білі, як сніг".
Єв. св. Матея 28, 2—3.

(Гравюра А. Дюрера в Толедському Музеї Мистецтва)

Богдан Лепкий

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ

Ненаге в ранній, опалевій млі
Пригулись дзвони в рідному селі.
Летіла з вітром звуків завірюха
А я стояв, задуманий, і слухав...

Ось перший подих рідної весни
І перші мрії, перші юні сни,
І перше в серці виплекане слово
Веснівкою розцвілося гудово.

Гагілка перша, перший хоровід,
Розспіваний, розсміяний похід
В минуле наше, а може в майбутнє,
Щоб здійснилося слово незабутнє,
Пісень воскресних...

Наге завірюха
Летіли звуки, я стояв і слухав,
Як же далеко ті дзвони грали
А як глибоко в душу западали,
Ці срібні дзвони в рідному селі,
Що гомоніли в опалевій млі.

ВЕЛИКОДНІ ДУМИ...

Споконвіку було Слово, і Слово Богом було. Усе через Нього сталося, і нічого з створеного не постало без Нього. Він у світі був і світ через Нього постав, але світ Його не пізнав. До своїх прийшов, та свої відцурались Його...

Пророки століттями вчили, про Нього, Даниїл уточнив навіть час Його появи. Вони бачили ознаки і чуда Його. Слухали незвичайних слів Його науки. Многі з-поміж них увірували і пішли за Ним. Пальмовим листям і одежею вистеляли вулиці, коли Він востаннє прибув до Єрусалиму, співали Йому величне ОСАННА. А вкінці таки не пізнали Його. Вимагали Його смерти. Кричали: „Розіпни Його!" Взяли кров Його на себе та на дітей своїх. Заміняли Його в Пилата на розбійника Варавву. того пізнали...

***

Марія Магдалина знала Його. Любила і вірувала в Нього. Була з-поміж близького Його оточення. Часто слухала Його науки. А коли стояла коло порожнього гроба раненько в перший день тижня і плакала, то, обернувшись, побачила Ісуса, але не пізнала, що то Він. Промовив до неї Ісус: „Чого плачеш, жінко? Кого шукаєш?" А вона, все це не пізнаючи Його, подумала, що то садівник, і звернулась до Нього: „Якщо, пане, узяв ти Його, то скажи, де поклав, — і я візьму Його".

***

Того дня двоє з-поміж учнів Його йшли в село Емаус, що за шістдесят стадій від Єрусалиму. Розмовляли вони між собою про все, що сталося. І ось підійшов Сам Ісус і пішов разом з ними. Але вони не пізнали, що це Він, і розказували Йому про смерть і дивне воскресіння „могутнього в ділі та слові перед Богом і всім народом" свого Вчителя. Тоді Він вияснив їм, почавши від Мойсея й усіх пророків та з усього Писання, що так повинно статися, бо так і написано про Нього. А вони все ще Його не пізнавали. „Коли сів Він із ними до столу, то взяв хліб, поблагословив і ламаючи подав їм. Тоді очі їх відкрилися — і пізнали Його".

***

Ми також знаємо Христа. Звемося Його учнями. Часто згадуємо про Нього, пишемо різні статті, трактати. Надіємося на Його поміч у своїх дрібних чи й важливіших клопотах. Нерідко даємо докази навіть любови до Нього. І, поруч з тим, як часто ми не пізнаємо Його, розп'ятого за нас і воскреслого в славі!..

С. Кіндзерявий-Пастухів

Туга за людським і Божим

Зустрічаючи свято Воскресення Христового, опроваджуючи святково — в умовинах повної свободи і політичних та релігійних вірувань і переконань — Великодні дні, не можна не згадати, не можна не перенестися думками й почуваннями в ту далеку країну, з якої вийшли і батьки молодої ґенерації американських українців і яку ще так порівняльно недавно покинула нова українська еміґрація.

Коли стежити на підставі доступних тут джерел — книжкових видань, журналів, щоденної преси — за проявами життя, що відбуваються там, на рідній землі, в умовинах совєтського режиму, то, поминаючи навіть т. зв. відлигу в літературній і мистецькій ділянці, треба ствердити факт, що в підсовєтській дійсності відбуваються дуже характеристичні і дуже основні злами, які можуть привести до далекосяжних наслідків у різних ділянках життя, знівечуючи дощенту всі впливи комуністичного виховання і совєтської партійної та державної цілеспрямованости і дисципліни.

Справжня революція проходить в поезії і в образотворчому мистецтві. Поруч найконечнішої данини офіційщині, чи пак темам і сюжетам „провідної ролі партії", прославлюванню Москви і т. зв. соцреалізму, майже всі без винятку поети і мистці — і старшої і середньої, а особливо ж наймолодшої ґенерації — зробили різкий зворот до ліризму, до вияву найінтимніших особистих почувань. Ліричні теми і сюжети вже не тільки проявляються несміливо то тут, то там, але бурхливою хвилею заливають сторінки збірок і журналів і на оборону цього явища стають навіть і офіційні критики, що офіційно на партійних зборах підкреслюють „єдність" і „конечність" соцреалізму і тісного зв'язку поетів та мистців, вимагаючи від них беззастережного й виключного служіння соціялістичному будівництву. Кохання, подружжя любов, материнство, любов до рідного краю — теми, вийняткові тому три-чотири роки, стають все частішими і в ліриці, і в малярстві, і в різьбі, і в музиці. Вони починають домінувати над усіма іншими темами й проблемами. Так і почувається, що всією підсовєтською, особливо ж українською духовістю, проходить глибокий і нестримний струм ліризму, ламаючи, ніби весняні води, всі греблі і перешкоди. Намагання деяких редакцій журналів і газет припинити хоч в одному-двох числах цю ліричну тенденцію залишаються тільки хвилевими, чергові числа заливає знову хвиля глибоко пережитої і досконалої формою ліричної поезії. Злам цей чи не найкраще можна було б визначити Франковими словами: „По довгім важкім отупінню знов бризкає хвиля пісень"...

Другий характеристичний для сучасної підсовєтської дійсности злам — це прагнення загалу совєтського громадянства вирватися з системи безупинного робочого примусу, обов'язкових додаткових зайнять після тяжко відробленого тижня праці. Примушений працювати повних шість днів (від понеділка до суботи), совєтський громадянин починає сьогодні бунтуватися проти відбирання йому єдиного дня відпочинку, що ним залишилася для нього неділя. Обороняючи своє основне людське право на відпочинок, совєтські громадяни вимагають сьогодні для себе вже повної неділі, повного святкового дня, вільного не тільки від тих чи інших партійних або професійних мітинґів, але й від накиненого їм совєтською системою примусу полагоджувати в неділю такі орудки, як чищення одягу і прання білля, купання, закуповування конечних їм речей у магазинах, — все те, для полагоди чого треба витрачати по кілька годин ходіння і вистоювання в довгих чергах. І скорше чи пізніше совєтський режим буде примушений дати своїм громадянам те, що мають люди на Заході у вільному світі: час і можливість полагоджувати свої орудки в іншому дні, як у неділю.

Вимога мати для себе неділю, повною і неподільною, приводить з черги і до третього зламу в совєтській дійсності: прагнення підсовєтських людей, щоб вільні від роботи дні були не тільки днями відпочинку, але й справді таки днями свята, відмінного від сірої совєтської буденщини. І підсовєтські люди, між ними й комсомольська молодь, не зважаючи на всі заборони, на всю офіційну пропаґанду, починають відвідувати все частіше і численніше Богослужения в церквах, відбуваючи там вже в урочистій обстанові — при світлі свіч і співі церковних пісень, такі події, як хрестини, вінчання. Совєтські офіційні чинники, затривожені таким зворотом до релігійности, починають із свого ж боку підкреслювати конечність „думати про свята", чи пак про урочисту і святкову обстанову для вищезгаданих родинних подій, вповаючи на те, що хоч таким робом поведеться їм відвести молодь від церкви. Але ж коли взяти до уваги всі дотеперішні безупинні і наполегливі партійні й урядові намагання зробити молодь байдужою, а то й ворожою до релігії і церкви, то можна дуже сумніватися, чи вдасться московській компартії зупинити процес релігійного відродження в Україні і в інших країнах Совєтського Союзу.

Все те, всі ці вище згадані злами і тенденції в духовості підсовєтських людей, процес звороту в ній до людського і до Божого, кажуть вірити, що недалекий той час, коли й там залунають знову воскресні дзвони і коли й там вільні люди прославлятимуть вільними устами велику одвічну правду про Воскресення Христове.

Богдан Кравців

СВІТЛО СВІТИТЬ В ТЕМРЯВІ...

В євангельському читанні в День Світлого Христового Воскресення євангелист Іоан, розповідаючи про Першопричину світу, як вічне „Слово", що „усе через Нього постало, і ніщо, що постало, не постало без Нього", подає далі такі символічні слова: „А світло в темряві світить, і темрява не обгорнула його" (Іо. 1:5). „Світло" і „темрява" — це два протилежні поняття, але в розумінні євангелиста вони становлять собою духово-матеріяльну єдність. Друга половина фрази символізує все ж перевагу духа над матерією, — життя — над смертю. Цими словами стверджується істина, що таємнича сила гріха в світі сполучається з вірою в цінність світу як творіння Божого. З одного боку, підкреслюється гріховність світу, а з другого — його очищення, спасіння через Бога, Слово, через світло Божественної Першооснови.

Отож, кожна віруюча душа живе в двох світах: вона бачить світ, що „в злі лежить", і одночасно їй відомий з безпосереднього досвіду інший, вищий і глибинний світ, світ Святині, де душа знаходить єдиний сенс свого існування. Єдиною сферою реальности, де ці два світи існують разом, є людське серце. Людське серце, тобто духовно-тілесне існування людини, — це єдине відоме з досвіду місце, де стикаються оті два світи, єдине місце діяння вищого світу на емпіричний світ, який не є замкнутим у собі й не вичерпує собою всього буття, як про це вчив спрощений натуралізм XIX ст. і як про це вчить не менше спрощений діялектичний матеріялізм нашого віку.

Цю єдність двох світів стверджують геніяльні слова блаженного Августина: „Ти сотворив нас для Себе — і неспокійне серце наше, поки не упокоїться в Бозі". Звідси й зрозуміле значення слів євангелиста Іоана „світло в темряві світить": сучасна людина з власного духового досвіду приходить до віри в це Божественне світло, яке „в темряві світить" у складі світу цього.

Цим Божественним світлом є Ісус Христос, що, поєднавши Собою Божественне з людським, як Боголюдина, освятив це людське Своїм життям, ученням, стражданням і смертю на хресті та Своїм Світлим Воскресенням. Він переміг жало смерти. Він переміг світ (Іо. 16:33).

Після Воскресення Христового апостоли неначе переродились, стали новими людьми. Вони стали безстрашні і йшли на смерть. Цю безстрашність апостоли пояснювали тим, що Христос переміг смерть. Вони були сповнені віри в переможну силу Христового Воскресення.

Це має для нас велике значення. Коли б наше життя переривалось з смертю, то людям довелось би впасти в розпач. Наше життя має глибокий внутрішній сенс, бо ми живемо з Богом, у Божому світі. Життя наше саме тому має сенс, що воно є частиною вічного життя.

Христос — не тільки наш Господь і Спаситель. В Ньому — в єдності з Ним відкритий нам новий світ буття і досконалий ідеал життя. В Христі ми збагнули, що собою являє людина, навчились цінити багатство духа та його єдність з тілом. В Христі ми навчились розуміти любов до життя, бо життя наше вічне, душа — безсмертна.

Христос Воскрес!

Пантелеймон Ковалів

ТРАДИЦІЙНИМ ВЕЛИКОДНІМ
„ХРИСТОС ВОСКРЕС"
вітають
ВСІХ УКРАЇНЦІВ
РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ І ДРУКАРНЯ
„СВОБОДИ"

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СИМВОЛІКА ВЕЛИКОДНЯ

Коли теплі промені весняного сонця землю огрівають, коли перші весняні квіти свої запашні головки із землі підносять, коли дерева свіжою зеленню вкриваються, коли весела весна всю природу сповнює, — тоді слухаємо ми радісний гомін дзвонів, які з дзвіниць наших святинь нам день Воскресення Христового сповіщають.

Великдень! Яке чудове слово, скільки вражень, спогадів і надій воно викликає, який багатий зміст і яку глибоку символіку воно має! Уже майже дві тисячі років минуло після першого Великодня, але очікують на нього люди чи не з такою ж самою тривожною надією, як очікували перші визнавці Христа, як очікуватимуть все наступні генерації до суду-віку. Символіка Великодня, віра, надія і прагнення воскресення — ось головні причини цього вічного очікування і тієї радости, яку ми в ньому знаходимо, всі на свій лад відчуваємо і проявляємо.

З Воскресенням Христовим та його символікою ми вже звикли зв'язувати не тільки наші персональні, але й національні надії. Багато легенд у нас на цю тему створено, багато віршів написано. Проте, всі порівняння історії України та її народу до земного життя Божого Сина і вся ця символіка відносяться і доходять тільки до Голготи, все ще очікуючи свого воскресного завершення. Так уже судилось Україні, що три дні її страстей і розп'яття тривають довгі віки, що колюче терня чимраз глибше врізується в її чоло, що з пробитих катами ран спливають не краплі, а річки крови.

На таблиці перед одною з американських церков виписана в теперішньому великодньому часі така сентенція: „Хто раз добре пригляне́ться Христові, той уже ніколи не буде тою самою людиною". Маючи на думці великодню символіку, хотілося б перефразувати цю сентенцію і у відношенні до нашої далекої Батьківщини-України: Хто раз добре пригляне́ться Україні, той уже ніколи не буде байдужим обивателем, з яких у великій частині складається тепер українська спільнота у вільному світі взагалі, а в цій благословенній американській країні зокрема.

Довгі віки терпінь і страстей України наче знечулили нас до неї. Хтось колись сказав, що людина як „втягнеться", то й смолу питиме. Таке, здається часом, і з нами. З роками неволі ми все більше „втягаємось", щоб з байдужністю дивитись, як смолу неволі змушені все ще пити інші, хоч би й наші рідні брати та сестри. Тим часом ми напевно не були б такі самі, ніколи не були б тими самими, якби хоч раз добре приглянулись нашій страдниці-Україні.

Нація, країна й народ — це збірні поняття, про яке часто говориться, але яке є завелике, щоб його одною думкою збагнути і відчути, щоб йому одним поглядом можна було добре приглянутись. Але в цьому кожному з нас допоможе кожний з наших рідних, приятелів, знайомих чи тільки уявних знайомих між тими, що сьогодні переживають большевицьку Голготу. Дехто з нас дістає листи з тієї Голготи, дехто має й фотографії. Прочитайте уважно ті листи, подивіться уважно на ті фотознімки — і вони допоможуть вам приглянутись ближче цілій Україні, і тоді Ви напевно відчуєте глибоку правду в тій перефразованій сентенції: хто з нас раз уважно пригляне́ться Україні, той уже ніколи не буде байдужим обивателем вільного світу.

Ми не пишемо й не пригадуємо цього для того, щоб закаламутити і применшити цілком природню великодню радість. Навпаки, пригадуємо це для того, щоб цю радість збільшити, щоб зробити її справжньою. Бо як приглянувшись добре Христові, ми скріплюємо нашу віру у наше власне воскресення та життя вічне і тим самим викликаємо в нашій душі безмірну радість з того воскресення, так приглянувшись Україні ми скріпимо нашу віру в її воскресення, винесемо відповідні постанови, щоб заслужити собі на те воскресення, і знайдемо справжню радість у цій вірі і в цих постановах.

У цьому ми повинні шукати та здійснювати символіку Великодня. Кожного року ми очікуємо Великодня, дбайливо до нього приготовляємось душею і тілом, сповідаємося з своїх гріхів, прощаємо своїм противникам, дбаємо про новий одяг, докладаємо всіх зусиль, щоб зустріти Великдень з чистим серцем і сумлінням, бо це в першу чергу збуджує і дає нам великодню радість. Збільшімо ж цю великодню радість ще й нашим вкладом, щоб приспішити від віків очікуваний третій день, день воскресення і для нашої многострадальної Батьківщини-України!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ПОЛІТИЧНИЙ ЗАПАХ ВИШНЕВОГО ЦВІТУ

Кажуть, що у Вашингтоні все пахне політикою, навіть квіти. Не знаю, чи це справді так, але знаю, що інколи чисто політичні справи декорують тут квітами, щоб власне політиці надати іншого запаху. В кожному разі, славний фестиваль Вишневого Цвіту в Вашингтоні має виразно політичне підложжя, дармащо відвідувачі столиці з цілого краю цього не завважують. Вони й зацікавлені в чомусь іншому.

Цього року, не зважаючи на неласкаву погоду, вишні навколо „Тайдал Бейсіну" біля підніжжя Д ж е фферсонового монументу зацвіли точно в призначений час, і зацвіли, здається, ще рясніше, як торік. Коли погода розчарувала туристів (а вони й не додумуються, що і в цьому замішана політика, тобто атомові спроби), то не завели їх вишні красою свого густого ясно-рожевого цвіту.

А проте, це не була краса японської вишні, що дала початок цьому славному вишневому паркові над Потомаком. Це був суто політичний жест столиці Японії супроти столиці Америки 45 років тому, що проявився у вигляді вишневого дарунку. Далекі країни цих далеких столиць, здається мені, — природні суперники й конкуренти; тому дипломатичні ходи й жести між ними мають особливе значення. Хто знає, чи цей дарунок не був одним із причинків до пізнішого союзу Америки й Японії під час першої світової війни...

Але прийшла друга світова війна. Вишні понад Потомак цвіли собі й далі, може й далі чарували своїм виглядом невинних глядачів. Але запах їх був напевно повний політично-немилого змісту. Поки знову не прийшов мир...

Як звичайно, по війні приходить залицяння. Воно вимагає „приятельських жестів", дипломатичних запевнень доброї волі і „традиційної приязни" між недавніми ворогами. Такий жест недавно поконаних ворогів був знову зв'язаний з вишневим парком і Фестивалем Вишневого Цвіту. В 1953 році японський уряд подарував столиці ЗДА старовинний камінний монумент-ліхтарню, що його поставили серед вишневих дерев. Біля нього японський амбасадор тепер відкриває кожнорічний Фестиваль, а японська красуня з амбасадорської родини запалює символічний вогонь приязни. І знову невинний турист наставляє свого „кодака" на японську красуню біля старовинної ліхтарні серед цвіту вишні, і не думає про те, скільки в цій церемонії політичного й історичного змісту.

А цього року ще один політичний жест японців, цим разом радше економічно-комерційного порядку, мав місце перед фестивалем. Минулого літа один американський радіокоментатор, подивляючи штучно виплекані перли японського „перлового короля" Пошітакі Мікімото, сказав, що такі перли повинні бути в короні королеви фестивалю Вишні. „Перловий король" багато не думав: маніфестація приязни згідна з теперішнім політичним вітром, а реклама для японського перлового промислу теж потрібна. То й подарував він Вашингтонові, для коронації кожночасної королеви фестивалю чудову золоту перлову корону. Тому, що вартість її подана на сто тисяч долярів, кожний скаже, що вона — прекрасна. Японський амбасадор Масаюкі Тані передав цю корону в неофіційній церемонії голові фестивального комітету, і очевидно, де виступав амбасадор, там у грі політика.

Правда, ця політика має й свої веселі несподіванки. Ось саме приїхав до цієї країни японський професор, християнин Тагіта. Він оглянув старовинну ліхтарню — дарунок японського уряду і оповів журналістам, що ця ліхтарня була поставлена в 1651 році в Японії на честь славного шогуна — феодального військового магната Тогукава Іемітсу, відомого із своєї жорстокости, тирана, що безоглядно переслідував чужинців, особливо християн. Представник японської амбасади мусів запевнити, що його уряд не мав задніх думок чи інтенцій, а ліхтарню вибрав на дарунок лише, як твір старовинного японського мистецтва.

Політика пов'язана з фестивалем не тільки по японській лінії. Великий баль у п'ятницю 5-го квітня в готелі Шератон, на якому льосували королеву фестивалю з-поміж 52 принцес, був теж свого роду дипломатичною аферою. Декан дипломатичного корпусу норвезький амбасадор Мунте це Морґенштерне, покрутив колесо щастя, яке було ласкаве для принцеси з Аляски, студентки Жан Марі Лі. Очевидно, старого дипломата не можна запідозріти в сторонничому крученні колеса щастя. Але цікаво, чому саме його вибрали на це, коли прогонушували, що крутитиме колесо перша леді країни, місис Меймі Айзенгавер. Я не думаю, щоб її можна було запідозріти, що вона впливала б на колесо так, щоб королевою стала принцеса з республіканського стейту. Зрештою вибір показав, що всяка сторонничість мусіла відпасти, бо Аляска не голосувала за Президента і напевно ще скоро не голосуватиме.

З вашингтонських плітор виходить, що через вибір принцеси стейту Нью Мексико мало що не посварилися обидва сенатори з цього стейту. Кажуть, що жюрі у „Стейт Сосайті", яке вибирало принцесу, складалося з прихильників обох цих сенаторів і мало вибирати між ставленицями їх обох. Суперечка і гнівна дискусія була така гостра, аж група, що мала більшість, впала на геніяльну думку перевести голосування демократичним способом. Так і виграла кандидатка більшости, і ніхто не може сказати, щоб було це несправедливо.

Розуміється, фестиваль Вишневого Цвіту має не тільки політичний аспект, але й комерційний.

Із тих ста п'ятдесяти тисяч глядачів, що виповнили вулиці Вашингтону, коли ними, а зокрема великою „Кей Стріт" ішла традиційна парада, майже все були туристи.

Фестиваль тривав офіційно ві 2-го до 7-го квітня. Почався він церемонією біля японської ліхтарні, а покінчився в неділю повторенням суботньої програми представлення і коронації королеви біля стіп Джефферсонового монументу. Між тим були балі, покази мод, партії для принцес, великий коронаційний баль, а передусім — великий традиційний похід. Цілий час була природа не ласкава, нанесла холод, дощ і вітри. Принцеси на своїх фантастичних повозах і сотні мейджорете хоробро терпіли холод, щоб показати свої сукні чи свої строї, а при тому й себе. Адже це був показ: передусім показ. Тільки остання неділя нагородила за все. Був це прегарний теплий день, досі найкращий у році. Навіть королева, красуня з Аляски, яка ховалась у футро в суботу, тепер, як правдива мешканка Аляски, втирала піт з чола під перловою короною.

Коли я дивився на параду (в телевізії, як шануючий себе „тутешній"), я подумав, як багато різниться вона від карнавалових походів в Европі, від якихось рівієрських фестивалів, чи хоч би від мюнхенського октоберфесту. Там маршуючі учасники теж переодягаються у фантастичні строї і маски, там теж конкурують фантазією, естетикою, помислами. Але там учасники походу передусім самі бавляться, сказати б, „мають фан"; там спонтанна веселість є головною ціллю. Тут же всемогутній американський „шов" панує над усім, тут попис і показ — головна ціль. Тут куди менше фантазії, зате куди більше професійного уміння, „дрилу" чи прямо віртуозного штукарства. Здавалося мені, що правдивий „фан" мала тільки група з п'яти-шести літніх мейджорете, що так прекрасно марширували фальшивим кроком.

РЕПАТРІЯЦІЯ ПОЛЯКІВ З СССР

Наприкінці березня цього року підписано в Москві угоду між совєтським і варшавським урядами про репатріяцію з Совєтського Союзу осіб польської національности.

Згідно з цією угодою право на репатріяцію прислуговує всім тим особам польської національности, які мали польське громадянство на день 17 вересня 1939 року, себто день, коли совєтська армія рушила на Захід „визволяти братів-українців". Право на репатріяцію дається також дітям польських громадян, які народилися після цієї дати і не мають близьких кревних в СССР, але мають їх у Польщі. Угода йде так далеко, що обіцяє випустити до Польщі навіть тих молодих поляків, які відбувають під теперішній час службу в совєтській армії або... сидять по тюрмах, засуджені за ті чи інші злочини. Разом з поляками-репатріянтами дозволяється виїхати до Польщі їхнім жінкам, батькам та дітям, які не є поляками і не були польськими громадянами до 17 вересня 1939 року, але при цьому застерігається, що виїзд усіх цих осіб може бути переведений лише на основі добровільности. Отже, мовляв, нікого примусово совєтських гараздів не позбавлять.

Репатріяція поляків відбуватиметься — сказано в угоді — індивідуальним порядком на підставі спеціяльних посвідок, видаваних міліцією і важних на протязі трьох місяців. Репатріянти мають право вивезти з собою особисте рухоме майно, не заборонене до вивозу з СССР, а нерухоме майно, як то доми чи інші будівлі, можуть вони продати, переказавши гроші на своє конто в Польському Національному Банку. З моментом виїзду вони втрачають совєтське громадянство і автоматично набувають польське, а члени їхніх родин, що не є поляками, совєтське громадянство можуть навіть за собою затримати.

Репатріяція має бути закінчена до 31 грудня 1958 року, і совєтський уряд урочисто обіцяє „докласти всіх старань, щоб встановити долю і знайти на території СССР всіх тих осіб, що їх розшукують польські установи чи польські громадяни".

В окремій статті угоди зазначено, що вона в цілості поширюється також на жидів, які на день 17 вересня 1939 року мали польське громадянство. А в 15-й статті угоди сказано дослівно, що „право на репатріяцію не поширюється на осіб, які евакуювалися в 1944-1947 роках з Польщі до Совєтського Союзу згідно з договором між урядом Української ССР і Польським Комітетом Національного Визволення про евакуацію українського населення з Польщі і польських громадян з УССР від 9 вересня 1944 року". І тут же згадується договір з 6 липня 1945 року „про право на вихід з польського громадянства осіб російської, української, білоруської, русинської та литовської національности, що мешкають на території Польщі".

Отакий зміст польсько-совєтської угоди, опублікованої в московській пресі 26 березня цього року.

Як виходить з її тексту, згадані „давніші договори" з 1944 і 1945 років — це є договори, за якими відбувалася виміна українського і польського населення, переведена під час і зразу по закінченні війни на теренах, окупованих Совєтами. Щождо репатріяції поляків і жидів з Совєтського Союзу, то, виходило б, жадних давніших договорів про це не було, хоч в тексті підписаної в Москві угоди сказано, що „більшість поляків з СССР вже репатріювалось", а ця репатріяційна акція є нібито завершальною.

Як відомо, після окупації совєтською армією приналежних до Польщі західніх українських областей, в тих районах виарештувано було, крім багатьох тисяч українців, як „буржуазних націоналістів", також тисячі поляків, як „буржуїв", дідичів, осадників, поліцистів, членів „контрреволюційних" партій та ін. Рівночасно з тим виарештувано, як буржуїв та сіоністів, тисячі жидівського населення. Багато жидів, що втекли були раніше на схід від загрози знищення їх гітлерівцями, ув'язнено вже в Совєтському Союзі. Всю цю масу не-совєтських громадян, що жадного поняття не мали про совєтські закони, трактовано в НКВД яко порушників цих законів (переважно, яко шпигунів), і заслано до концтаборів, а в кращому разі вивезено на поселення до північних районів, де вони працювали в колгоспах. За ті роки, що минули від часу арештування, значна частина їх, без сумніву, вигинула з холоду, голоду, зазнаних в НКВД тортурів та хвороб. Долю одного з цих депортованих яскраво змалював у своїй книжці п. н. „В країні в'язнів" жидівський публіцист Ю. Марголін, якому пощастило вирватися з концтабору до Ізраїлю.

Несподівана угода про репатріяцію польських громадян, в якій жадним словом не згадується, чому ж ці громадяни аж до 1957 року мусіли перебувати в Совєтському Союзі — є, треба думати, нічим іншим, як „дарунком" новому польському урядові, вимушеним недавніми протикомуністичними заворушеннями. Це є оформлене мовою міжнародних документів — відчіпне бандитів, що його вони дають, приневолені до того обставинами.

Польський уряд обчислює, що репатріюватись має 400—500 тисяч осіб. Скільки ж їх усіх жертв большевицького терору вивезено було в 1939-1947 роках? Вже кілька днів прибувають до Польщі транспорти з репатріянтами — обшарпаними, зголоднілими, з жалюгідними торбами за плечима, і, розміщуються в тимчасових бараках та касарнях. Згадувані в угоді гроші, що їх вони могли переказати на Польський Національний Банк — звичайно, совєтський блахман, пущений для замилювання очей наївних людей. А що вже й казати про „нерухоме майно"! Яке майно і які гроші могли вони мати, вийшовши з концтаборів чи злиденних колгоспів?

Нові репатріянти багато чого могли б розповісти про свої поневіряння під червоною п'ятикутньою зіркою, але вони — пишуть закордонні журналісти — мовчать, несучи в собі пережитий жах. Від них годі добитися правди, бо і в Польщі, навіть ґомулківській, не довіряють нікому ці терроризовані роками люди.

З пресових вісток довідуємось, що поміж репатріянтами є й не-поляки, вивезені в перших депортаційних акціях на схід. З прикладу армії Андерса, де певний відсоток становили українці, можна припускати, що і в цій репатріяційній хвилі є не одна краплина українська. Зрештою, де тепер українців немає!

Але з статті 15-ої угоди, де підкреслюється, що право на репатріяцію не поширюється на осіб, які „виїхали (були вивезені — Ред.) в 1944-47 роках до СССР на підставі договору між урядом Української ССР і Польським Комітетом" — видно, що московські автори угоди спеціяльно подбали про те, щоб не випустити з своїх пазурів українців, хоч би й колишніх громадян та мешканців Польщі. Недарма ж у 1945 році західнім українцям, що мешкали на території властивої Польщі, Москва „дала право вийти з польського громадянства" — інакше кажучи, насильно накинула їм громадянство совєтське. А совєтського громадянства позбутися тяжко.

В. С-ко

З НАШИХ БУДНІВ

МЕРТВІ ВОСКРЕСАЮТЬ

Колись, у Рідному Краю, люди довго постили, але й довго празникували.

Ще за моїх дитячих років Великдень тривав не три дні, а чотири, бо Провідна чи Томина Неділя рахувалась за четвертий день і була святкована за всіми звичаями, обрядами й традиціями, з гагілками на цвинтарі та з биттям у дзвони. Тільки вже не стріляли „на віват", бо вся муніція була спожиткована, а деякі „канонери" відпочивали в Бібрці, в шпиталі.

Свячене яйце і паска зберігалася в льняній скатертині, в якомусь скритому сховку, подальше від лакомих дитячих очей, щоб її не сторощили, щоб бодай маленький шматочок з неї залишився до Вознесення.

Свяченими крушинками з паски і дрібно товченим лушпинням з яєць посипали мама грядку в городі — щоб розсада на капусту добре росла.

У Провідну Неділю йшли з процесією на гроби, а покійники святкували в той день свій „Рахманський Великдень". Специ від етнографії говорять, що це дивне повір'я примандрувало в Україну аж з Ірану, — на превелику радість наших поетів і письменників, яким так страшно полюбився епітет „рахманний".

Був колись у наших сторонах і такий звичай, що на „Рахманський Великдень" діти бігли на цвинтар, прикладали вуха до землі і надслухували, чи не дзвонять під землею дзвони, чи не будять мерців із вічного сну...

Чому мені пригадалося це повір'я?..

Та пригадалося тому, що тепер бувають такі рахманні, химородні душі, які вертаються з Царства Тіней назад на цю земську шкаралупину з дикими претенсіями, що вони живі люди, абсолютно не викреслені з земської картотеки!

Іншими словами — я хочу сказати, що деякі покійники воскресають.

Багато читачів львівського щоденника „Н о в и й Ч а с", а вже першою мірою його видавець, п. Іван Тиктор, та всі, живі ще, співробітники „Українського Видавництва" будуть безмірно здивовані й заскочені, коли я їм скажу, що якраз тепер, перед Великоднем, воскрес малий фейлетоніст, Федь Триндик!

„Поховали" ми Федя ще на „першій" еміграції та й забули, як звичай велить. Вправді, ніхто не знав, де спочиває його буйна голова і котрий з „визволителів" поміг йому переставитись у кращі світи, але всі навперебій запевняли, що він згинув, помер, не живе і т. д. Дехто з „тикторівців" чув, навіть, до мене тихий жаль, що я ще не написав некролога, п р и с вяченого близькому колись камратові і співбратові по професії.

Слава Богу, вже і не напишу! З далеких „визволених" земель прийшов до редакції „Свободи" лист від чудового колись фейлетоніста, автора знаменитих „Літературних П а р о д і й", що тепер працює бухгалтером — з уклінним проханням до всіх друзів, товаришів пера та читачів колишніх, щоб воскресили собі його в своїх серцях, думках і почуваннях...

Федь Триндик живе і відбудовує „визволені" землі... Не пише, чи пише. Але в наші часи можливі всякі чуда. Може незабаром на сторінках „Свободи" прочитаємо не один з його „малих фейлетонів"?..

Ікер.

Юрій Мушкетик

ГАЙДАМАКИ

(21)

Хвиля гніву густою пеленою на мить застелила Гонті очі. Офіцер хоче заробити на чужій смерті! Гонта знав цього шляхтича, не був він бідний. А може його підіслав сам Стемпковський? Не діждуть! Але полковник стримався. Він удавано зідхнув і тихо промовив:

„Завтра, під час кари, я скажу, де він.

...День видався гарячим, сонячним. Стемпковський і ще кілька вищих рангою знатніших шляхтичів сховалися в тіні дикої груші, всі інші стояли під пекучим промінням сонця. Подивитись на Гонтину смерть зійшлися сотні багатіїв. Вони гуртами товпились навпроти двох вкопаних у землю стовпів, курили, пили привезений метким крамарем квас на льоду, ділились новинами. Аж ось різко засурмили волторни, глухо вдарили барабани.

— Ведуть, ведуть!

— Де він?

— Передній, з оселедцем.

— Тепер бачу, ух, глупі, нечестиві хлоп.

— Мало того, що нечестивий, ще й боягузливий. Побачите, як він зараз буде повзати на колінах.

— Гляньте, Матка Боска, він сміється!

Стемпковський теж побачив усмішку на губах Гонти і злосливо поморщився.

— Він зараз не так посміється, — прошепотів до сусіда, сивого вусатого шляхтича.

Гонту за руки і ноги розіп'яли між стовпами. З півсотні гайдамаків пригнали сюди, щоб подивились на муки отамана.

Стемпковський подав знак рукою. Кат вправно закасав за лікоть рукав, блиснуло проти сонця лезо бритви і впало на Гонтину спину. Ще раз, ще, Стемпковський слідкував за обличчям Гонти. На ньому, як і перше, застигла усмішка. Поручник, який просив у Гонти черес, стояв у передньому ряді натовпу. Він робив крок за кроком і, сам того не помічаючи, опинився біля самих стовпів. Його очі благально дивились на Гонту. В цей час кат востаннє змахнув бритвою і крізь стиснуті зуби видавив:

— Готово!

Гонта дивився перед собою очима, повними сліз. Проте, то не були сльози розпачу, то були сльози болю. Гонтині очі дивились не безтямно, а гостро і гнівно. Ніхто не зчувся, як він величезним напруженням м'язів висмикнув з петлі ліву руку і, вихопивши з катових рук пас шкіри, жбурнув його поручникові в обличчя.

— Ось мій черес з грішми! — він повернув голову до Стемпковського. — Слухай, собако шолудивий, ти казав, що мені боляче буде. Збрехав ти, як завжди. А от тобі і вам, недоумкувата шляхто, ще заболить. Думаєте, схопили Гонту, на цьому й край? Бережіться, прийде ще на вас, недолюдків, кара! Хлопці, не бійтеся! — гукнув він до гайдамаків. — Смійтеся з них, плюйте їм у вічі...

— Візьміть його, держіть! — не тямлячи себе, заверещав Стемпковський.

Якийсь шляхтич схопив грудку землі і кинувся до Гонти, щоб затовкти в рот. Але Гонта сильним ударом вільної лівої руки збив його з ніг, а сам продовжував говорити. Він замовк тільки тоді, коли хтось ударив його рушницею по голові. Гонта знепритомнів. Його забрали і понесли з місця катування.

Другого дня повторилось те ж саме. Ще ніколи ніхто не тримав себе з такою мужністю, як гайдамацький полковник Іван Гонта. Під кінець другого дня катування один з вартових кинув шаблю і, затуливши руками обличчя, побіг у поле.

А на третій — сам Стемпковський стояв уже далеко від місця страти. Сюди вже не могли сягнути дошкульні Гонтині слова. Звідси вже не було видно його гострих, мов леза гайдамацьких ножів, очей.

Але катування більше не п р о д о в жувалося. Приїхав гетьман Браніцький і наказав стратити Гонту. Гонта помер так само мужньо, як і приймав муки.

З заходу насувала темносиза хмара. Вона повільно повзла по небу, її обшарпані краї важко звисали вниз, до самої землі. Здавалось, вона от-от зачепить довгими брудними косами за верхів'я одинокого дерева, що бовваніє на обрії.

І конвоїри, і арештанти прискорили ходу.

— Глянь, як сутеніє. Мабуть, не дійдемо сьогодні до острожка, — промовив Жила до Залізняка, який ішов в парі з ним. — Бач, забігали, клишоногий мотається, як блоха в щиріньці. Чи не зупинимося в полі?

— Коли б то таке сталося. Тільки лихий його знає, скільки до того острожка. Може, він от-от виткнеться. Запитати б кого...

Максим спіткнувся і, скривившись від болю, посунув наручник на лівій руці. Кисть руки оголилась, відкривши суцільну червону рану з чорними плямами напівзасохлих струпів.

Жила оглянувся. Неподалік ішло двоє конвоїрів. Але він знав — їх ліпше не запитувати. Він кинув погляд уперед і побачив, що до них наближається один конвоїр.

— Бородатий пре. Цього можна запитати. Гей, ваше благородіє, до острожка далеко? — гукнув Жила до конвоїра, коли той порівнявся з ним.

— Верстов вісім. Шевелись, шевелись!

Інші конвоїри теж стали підганяти арештантів.

— Якщо сьогодні заночуємо в полі або десь у селі — будемо тікати, — прошепотів Максим.

— Місця незнайомі. Щоб не було, як біля Охтирки. Переловлять по одному, — озвався Жила.

— Всіх не переловлять. Тоді теж чимало втекло. А тут ще ніч-мати, поле. Коли козак в полі, тоді він на волі. Я вдруге живим у руки не дамся. Краще смерть. Ти щось мовчиш, може боїшся?

Жила похитав головою.

— Ти мене знаєш. Хлопців треба заздалегідь попередити. В кого другий терпуг?

— Здається, в Озери. А хмара яка, подивись. Як воронове крило. Чи не снігова, бо й вітер холодний. Глянь, начальник звернув. Либонь до того хутірця повертаємо, — пильно поглянув вперед Залізняк.

— Вірно. Це вже зовсім непогано, — промовив Жила і, прикриваючись од вітру рукавом, крикнув:

— Василю, моє кресало в тебе?

— ....ме-е-не, — почулося за кілька кроків попереду. — А що, на тютюнець розжився?

— Розжився. На всіх вистачить. Так і передай переднім. А кресало наготуй. Ех, і курнемо ж!

Кінець.

УСЯ ПИСАНКА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

ПАРАДОКСАЛЬНА СИТУАЦІЯ В СВІТІ

Теперішню міжнародну ситуацію визначають два взаємносуперечні явища: щораз більший острах всього людства перед вибухом війни і щораз більше напруження. Кількість запальних пунктів у світі така велика, що раз-у-раз то один, то інший відтинок стає центром світової уваги, як безпосередня можливість вибуху нової війни. Однак, всі попередні відтинки, в яких ніби настало заспокоєння, залишились також потенціяльними джерелами конфліктів. У цьому саме й суть всієї замотаної і загрозливої міжнародної ситуації, що за одиноким винятком Австрії, від кінця останньої війни ні одна велика спірна міжнародна проблема, що розділяє світ на два ворожі табори, не діждалась ще своєї конструктивної розв'язки. Конкретно: поділ Німеччини, поділ Кореї, поділ В'єтнаму, затяжна фактична совєтська окупація Польщі, Мадярщини, Болгарії і Румунії, імперіялістично-агресивний характер двох комуністичних велетнів — Совєтського Союзу й Китаю — і користування такими методами „дипломатії", які вперше введені комуністами в практику новітніх часів — все це створює ту напружену атмосферу, яка примушує до перегонів у зброєнні.

З другого боку, щораз нові осяги у придумуванні нових родів зброї і вдосконалюванні теперішніх утотожнюють перспективу нової війни з перспективою тотального знищення воюючих країн і їхнього населення. Хоч в історії новітньої дипломатії не було ще такого прецеденсу, що його створив щойно совєтський прем'єр Булґанін, щоб за мирного часу одна держава погрожувала другій „метенням з лиця землі", проте Булґанін „технічно" мав рацію: скинення водневої бомби на Голляндію чи Данію було б тотальним знищенням цих малих країн. Однак, саме реакція цих малих вільних країн характеристична для сучасних відносин у світі: вони свідомі того, що на випадок нової світової війни все одно загрожує їм знищення, коли вони, чи то як невтральні чи воюючі країни, опиняться між ЗДА й СССР, наче між двома велетенськими млинськими каменями-жорнами. Тому совєтські погрози не роблять на них враження. Проте, ясно, що вільні народи Заходу, опинившись в обличчі дилеми: чи будеш у бльоці НАТО, чи не будеш в ньому, все одно загрожує тобі „зметення з лиця землі", — тужать за миром.

У такій ситуації наради Підкомісії Об'єднаних Націй в справах роззброєння, які відбуваються в Лондоні, повинні були б проходити в атмосфері дійсного бажання миру всіми учасниками. Бо ж найкращі знавці совєтських відносин і совєтської політики запевняють, що й Совєти не хочуть війни. Джерелом їхніх погроз на адресу Голляндії, Норвегії, Данії, Західньої Німеччини, Греції і Туреччини є передусім страх. Бермудська конференція, на якій ЗДА погодились доставити Англії американські керовані ракети і приступили до Багдадського пакту, розвіяла совєтські надії на послаблення західнього одностайного оборонного фронту і поставила перед Москвою реальну загрозу — оточення Совєтського Союзу вінком баз, звідки можна буде засипати його вже не тільки бомбами з далекосяжних літаків, але й керованими ракетами, проти яких покищо немає ніякої оборони. В цій реальній ситуації Москва не може зважитись на „последний решительный бой". А що й Захід завжди мав на увазі тільки оборону й відплату, а не агресивний наступ, то, логічно, треба було б погодитися на припинення перегонів у зброєнні і на ступневе роззброєння. Однак, справа ця стоїть тепер на тій самій точці, де стояла кілька років тому, бо при всіх „наближених" проєктах не поступлено ані на крок уперед в найістотнішій ділянці — у створенні системи міжнародної контролі зброєння і роззброєння.

На цей парадоксальний стан в нарадах над роззброєнням вирішний вплив мають два чинники: 1) брак взаємного довір'я і 2) згадане вгорі незмінне існування цілого ряду запальних і нерозв'язаних міжнародних проблем. Доходячи до самого джерела цієї парадоксальної ситуації, до самого джерела причини, чому Москва не допускає до об'єднання Німеччини, Кореї та В'єтнаму, і чому вона та комуністичний Китай не вирікаються своєї диктатури в сателітних країнах Центральної Европи, в Тибеті й Північній Кореї, чому вони не відмовляються від методи цькування та під'юджування народів Середнього Сходу, — західні державні мужі, історики й публіцисти призадумуються над характером СССР і комуністичного Китаю. І вони приходять до одностайного висновку: на Сході Европи й на безмежних просторах Китаю не скінчилась ще революція, яка заперечує стабілізацію міжнародних відносин, мир і пошанування чужої суверенности. Комунізм сам у собі є мілітантний, войовничий, він сам собою являє „місію" підпорядкування цілого світу своїм ідеям, своїй концепції нового порядку у світі. Кожна революція мусить „вижитись", і ніякої революції не можна штучно й пляново зупинити. Це тим паче стосується комуністичної революції, яка не має льокально-крайового характеру, бо насадження комуністичного режиму в одній уярмленій країні вважається тільки за етап на шляху до підкорення комуністичній системі решти не-комуністичних країн. Усі засоби, які ведуть до цієї священної для комуністів цілі — добрі і вказані. Звідтіль конечність зберігати цупко всі здобуті країни, бо випустити з рук будь-котру з них, означало б послабити вихідну базу для дальшого наступу. Ця логіка наказує Москві не погоджуватись на інші умови об'єднання Німеччини, як хіба на базі скомунізування її, не випускати з-під своєї контролі сателітних країн, не залишати в спокою Середнього та Далекого Сходу.

Цю парадоксальну ситуацію у широкому світі ствердили наочно 33 американські редактори і радіотелевізійні коментатори, які тількищо закінчили одномісячну подорож літаком до 13 країн Азії і Африки, від Японії до Єгипту. У цій своїй подорожі вони відбули збірне інтерв'ю з індійським прем'єром Неру, національ-китайським маршалом Чіян Кай-шеком і єгипетським президентом Нассером. Вони говорили скрізь із місцевими політиками та журналістами і були інформовані про крайові відносини американськими амбасадорами в даних державах. Їхнє одностайне враження — зменшення безпосередньої небезпеки вибуху третьої світової війни, але водночас збільшення комуністичної інфільтрації. „Я не бачив страху перед комунізмом в будь-котрій країні, — заявив один із цих редакторів. — Справжня небезпека для світу лежить в самозадоволенні офіційних чинників у країнах Сходу". „Оборонні зусилля З'єдинених Держав довкола червоного світу дають щораз кращі висліди — військові, економічні й психологічні. Ми не програємо холодної війни, проте комуністичний натиск і комуністична небезпека більші, ніж були колинебудь". „Єдина країна у світі, де дійсно існує зрозуміння комуністичної небезпеки з реальною підготовою проти неї — це З'єдинені Держави. І це факт, який найбільше повинен турбувати". „Росіяни переводять тепер найбільший з відомих в історії людства блеф. Корея — це найяскравіший приклад тої забріханости"... У кожній з наведених заввваг досвідчених американських журналістів-спостерігачів віддзеркалюється нинішня трагічна парадоксальна міжнародна ситуація, в якій людство прагне миру, а світ іде до війни.

І. К-и

Ганна Черінь

ВЕЛИКОДНЯ НІЧ

Над церквою розіслалась мирна тиша, свіж погожа;
Пахне ладан, сяють свічі —
[в церкві правлять Службу Божу.

Навіть недругові нині
Любо глянуть в вічі,
Бо горять в душі людини
Великодні свічі.

Щира справдилась молитва, і велике сталось чудо:
Щезла ненависть, незгода, щезла заздрости облуда.

А кого любив донині —
Той дорожчий вдвічі.
Бо горять в душі людини
Великодні свічі.

Вознеслося до престола
[з кожних уст „Христос Воскрес!"
І несе в очах людина частоčку святих небес.

Тільки шкода — не зустріне,
Як із церкви вийдем,
Нас весняна Україна
Світлим красвидом.

Тільки шкода, з тужиною
Все не розлучитись,
І з тяжким зідханням, знову
Мусимо молитись.

А надворі, як у церкві, зоряних без ліку свіч
І заглибилась в молитву престара бабуся-ніч..

ПИСАНКА НА ЦІЛІ ЗУАДК

Замість святочних побажань з нагоди Великодніх Свят, зложили на Писанку на цілі ЗУАДК працівники Головної Канцелярії Українського Народного Союзу та Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи":

Д. Галичин	$ 10.00	М. Міляновнч	3.00
Р. Слободян	10.00	В. Сохан	3.00
Г. Герман	10.00	К. Стецюк	3.00
А. Драган	10.00	М. Лисогір	3.00
І. Кедрин	10.00	Т. Гіль	8.00
Я. Падох	5.00	Р. Ференцевич	3.00
С. Федів	5.00	І. Коць	3.00
Д-р Л. Луців	5.00	С. Соколишин	3.00
С. Шумейко	5.00	Л. Лапичак	2.50
Д. Слободян	5.00	А. Лапичак	2.50
П. Постолюк	5.00	С. Гладкий	2.00
С. Куряк	5.00	С. Гашинський	2.00
В. Назаревич	5.00	І. Вербяний	2.00
І. Кищ	5.00	Д-р О. Волощук	2.00
Я. Кулинич	5.00	Д-р І. Козак	2.00
О. Гіббонс	3.00	М. Думанська	2.00
В. Кравців	3.00	М. Сташинська	2.00
В. Давиденко	3.00	В. Карий	2.00
Я. Левицька	3.00	А Домарацький	2.00
У. Ляна	3.00	М. Твердовський	2.00
Д. Кравець	3.00	В. Кушнір	2.00
Б. Магура	3.00	Т. Лютвинюк	2.00
		Р. Антонович	2.00
		С. Рася	1.00
		О. Домбровська	1.00
		Г. Левчук	1.00
		О. Кейс	1.00
		Д. Кусий	0.50
		Разом	$ 180.50

Міжнародна виставка квітів в Ню Йорку

Від 31 березня до 6 квітня 1957 року в Ню Йорку відбулася 40-ва міжнародна виставка квітів. Для аматорів декоративного садівництва, квітникарства та хатніх рослин, як також для власників садків більшого або меншого розміру, це було справжнє свято. Ще весни в Ню Йорку не було, ще було навіть холодно надворі, а відвідувачі виставки потрапляли в справжній рай квітів. Цей контраст між тим, що було надворі, і тим, що люди бачили всередині виставкового приміщення (нюйоркського „Колізею"), діяв чарівливо. Ті з наших людей, що приїхали з-поза залізної заслони, уперше в своєму житті бачили таку красу. Правда, дехто з наших агрономів та колишніх „колгоспників" свого часу бачив у Москві всесоюзну сільськогосподарську виставку. Але порівняння того, що було в Москві, із тим, що можна було бачити на цій виставці, дає величезну перевагу Ню Йоркові. Які бідні були ті звичайні петунії, айстри та жоржини, що прикрашали клюмби перед павільйонами московської виставки!

Участь у нюйоркській виставці брали приватні фірми, численні американські ботанічні товариства, ботанічні сади (зокрема, Бронкський та Бруклинський), університети (Корнеллівський, Рутґерський). Ці університети мали на виставці свої кіоски, де демонстровано висліди їхньої роботи. Бруклинський ботанічний сад показував свій японський сад, як частину свого східнього саду, яким він славиться на всю Америку. Бронкський ботанічний сад зорганізував на виставці показовий город, з багатьма видами городніх рослин, дозрілими овочами (наприклад, помідори).

Звичайно, як це властиве ЗДА, чимало було на виставці й реклями. Величезна кількість фірм реклямувала в своїх кіосках садове приладдя, насіння квітів тощо. Можна було побачити різні трактори, різні види граблів, садових ножів та ножиць, усякі підпірки для витких рослин і багато іншого. Можна було вибирати потрібні сорти добрива, природного й штучного. Крім того, можна було придбати й готові живиці дерев та кущів, з умовою, що фірма не тільки доставить, а й посадить їх у садибі замовника. Багато фірм приймали замовлення на будування теплярень (оранжерей), невеличких і дуже дешевих садових будинків, на плянування, меліорацію ґрунту та закладання дренажних рур.

Річ ясна, що фірми передбачили й усі засоби боротьби з шкідниками, і ті засоби теж можна було придбати на виставці.

З огляду на таке багатство змісту виставки, публіка заповнювала приміщення її суцільним морем, що переливалося в проходах між павільйонами, дісками, стендами.

На жаль, наших людей було там не густо. А це велика шкода, бо, як відомо, українці здавна відомі своєю любов'ю до садків, переважно вишневих. Майже при кожній хаті в українських селах були квітники, з такими обов'язковими рослинами, як васильки, любисток, канупір, м'ята (кучерява й холодна), нагідки, чорнобривці. Багато наших людей і тут, в Америці, мають уже свої хати, і їх би треба, з огляду на оту прекрасну українську традицію, прикрашати декоративними рослинами як ззовні, так і всередині. Тож ця виставка могла б не одному стати в допомозі.

Дбаючи про збереження цієї традиції й у цій нашій новій батьківщині, Український Технічний Інститут практикує консультації з декоративного садівництва та квітникарства. Ці консультації може одержати кожен, хто звернеться листовно чи телефонічно до УТІ. Адреса така:

Ukrainian Technical Institute in New York — 320 East 14th Str. New York, 3, N. Y. USA, телефон: GR 5-1971.

Проф. О. Архімович

о. М. Федорович

ОПОРТУНІСТ ПИЛАТ

Найкращим окресленням Пилата, одної із центральних фігур Хресної Драми (якої епілогом є Велика П'ятниця) — буде слово: опортуніст. В громадському аспекті синонімами цього слова є — кар'єрович, угодовець, людина коньюнктури, або просто — безхребетник. З такими „почесними" епітетами увійшов в історію християнства намісник римського цісаря Тиберія, Пилат із Понту.

В ґалерії злочинців, записаних в анналах історії Христової Церкви — особа Пилата є символом найглибшого падіння людини. Деякі ставлять цю особу нижче від самого христопродавця, Юди! Євген Онацький у своїх „Нарисах зі суспільного життя" пише на цю тему таке: — „Кому багато дано, від того й багато жадатимуть. Ось дві постаті — Юда і Пилат. Юда, темна людина, що спокусилась на гроші і сама себе засудила на знищення. Пилат — злочинець гірший від Юди. Пилат — людина закону, людина права, людина високоосвічена. Пилат знав, що Христос був безвинною жертвою наклепів і все ж, на вимогу фарисеїв та нацькованого ними натовпу, умив руки і заявив, „моя хата скраю".

Роля Пилата в трагічних і святих діях Страсного тижня була чи не рішальна. Жиди зненавиділи Христа з чисто егоїстичних і псевдонаціоналістичних спонук. Пилат апробував їхній церковний присуд, як найвищий репрезентант Риму і головний суддя цього окупованого краю. Його легкодушний акт був низькою й неморальною поступкою фанатичним жидівським провідникам. Це був реверанс кар'єровича і боягуза — в сторону жидів, яких сам глибоко ненавидів і яких боявся. Постараємось проаналізувати цей злочинний акт Пилата під кожним оглядом: богословським, юридичним і загальнолюдським. Акт Понтійського Пилата — опортуніста.

За стародавнім християнським переданням, походив Пилат із шляхетського роду римських патриціїв, хоч кажуть, мав у собі домішку жидівської крови. Вроджений сприт і слабий характер допомогли йому вже на 26-ому році життя зробити велику кар'єру — він стає намісником Юдеї і Самарії, а в юрисдикції його було ще й напівнезалежне „королівство" Галилеї, де маріонетковим володарем був жидовин Ірод (прислужник-коляборант поганського Риму). Всі ці три малі жидівські країни були одною адміністративною одиницею, під найвищим цивільним і мілітарним наглядом Пилата. До речі, це була найменша щодо простору провінція великої Римської імперії.

Найбільшою слабістю Пилата, кажуть, були гроші. З цього користали впливові й багаті одиниці з-поміж жидівського народу, які дорогими дарунками й високими хабарями здобували собі його ласку. З цих причин щораз „глибше" сидів він у кишенях жидівських багатіїв, піддавався їхнім впливам в неполітичних і другорядних справах. При цьому Пилат був жорстокий супроти нельояльних жидів. Він жорстоко здавив повстання волелюбного жидівського народу, не помилувавши жінок та дітей жидівських патріотів, що сховалися були у божниці, — всіх їх казав вирізати.

Анатоль Франс, великий французький письменник, подає у своєму оповіданні „Прокуратор з Юдеї" такий епізод із життя Пилата. На старості літ проживав Пилат в одній розкішній оселі на острові Сицилії. Там зустрівся він з своїм старим другом із „юдейських часів", і той запитав:

— Чи пригадуєш собі, Понтіє, ту людину з Юдеї?.. Пилат зніяковів і вдав, що не знає, про кого мова. Тоді друг йому каже:

— А того, Христа Ісуса, чи не пам'ятаєш?

— Ні, ніяк собі його не пригадую, — відповів схвильований Пилат Понтійський.

У християнській історії й в світовій літературі віддано чимало місця Пилатові у зв'язку зі смертю Божого Сина на Голготі. Також знавці св. Письма (еґзеґети) та богослови головних християнських віровизнань забирають слово щодо участи й вини Пилата в убивстві Христа. Щодо цього маємо поділені думки — від найбільш консервативних, традиційно-християнських до зовсім ліберальних. Праве крило компетентних знавців каже, і зовсім слушно, що Пилат був формальним і офіційним (консеквентно й фактичним) спричинником смерти Христа на Голготі. (Беремо тут під увагу чисто людські, історичні моменти Христової смерти, а рації і мотиви надприродного порядку, як спасіння і відкуплення людського роду, тобто суто богословський бік справи — тут не заторкуємо).

Ортодоксальні історики та еґзеґети кажуть одностайно й згідно з найдавнішою традицією, що Пилат — начальний винуватець Христової смерти. І це є загальною, що так скажемо, канонічною думкою Вселенської Церкви. На думку деяких авторитетів — деяку (позірну тільки) неясність насувають місця із св. Книг Нового Завіту, які за вбивство Христа вдаряють найбільше по тодішніх жидах, тодішній провідній верстві цього народу — фарисеях, „старшині" та книжниках-учених у Законі Мойсея. Про Пилата нема у св. Письмі основної згадки, хіба коротке ствердження факту про його вимушену апробату на розп'яття Божого Сина. Деякі історики (і богослови) кажуть, що це „промовчання св. Євангелистами особи Пилата, як убивця Христа, мало свої оправдані причини — в тому часі. А саме, що перші визнавці Христа просто „потребували" Пилата, власне його наступників, в обороні проти затій та інтриг жидівства. Немов хотіли вони, сказати б з тактичних причин, щоб римська адміністрація цього краю не виступила проти молоденького християнства — так само агресивно й брутально, як це чинили були жиди. З тих причин, кажуть деякі знавці того часу, — Святі Автори книг Нового Завіту просто „промовчали" гейби „затушували" злегка ганебну ролю римського намісника, Пилата, і взагалі цей злочинний акт римської адміністрації супроти їхнього святого Вчителя і Господа... Такої думки є м. ін. німецький дослідник цих часів і знавець св. Письма, Йосиф Клявзнер.

Зовсім протилежну теорію висунув представник ліберальної групи істориків тієї доби, англієць Джеймс Блек із Единбурґу. У своєму творі — „Біблійні мерзотники" він пише, що Пилат був тільки урядовцем Риму, оборонцем правопорядку і сторожем римського права у тому „варварському краю"... Добро держави було для нього понад усе; вищим від долі однієї „сірої людини", хоч би й зовсім безвинної. Мовляв, Пилат дав Христові зовсім просте і ясне запитання: „Чи Ти є цар юдейський?" — і відповідь була позитивна. Значить, Христос „признався" до вини... В таких обставинах не зоставалось Пилатові нічого іншого, як апробувати засуд жидівського (церковного) суду. Далі, каже Дж. Блек, не змінюють факту і не злагіднюють обставин Христові слова, сказані до Пилата, що його Царство не є з цього світу. Пилат не був ані жидівським книжником ані богословом. В той час римська адміністрація дуже пильно дбала про спокій поміж жидами, і навіть найменші акти нельояльности супроти держави були гостро ліквідовані найвищим виміром кари — смертю. Отже, каже Блейк, Пилат виконав лише свій обов'язок супроти цісаря та своєї держави...

Ці вкрай ліберальні і явно тенденційні, доволі натягнені „тези" цього історика, мають мало спільного з традиційним підходом особи й вини Пилата. Думки цього англійця є чисто світськими й псевдобогословськими міркуваннями. Що Понтійський Пилат виявився слабою людиною, що шукав „чесноти самим з собою" свідчить пророчисто його поведінка з „підсудним" Христом.

Щоб знайти вихід з незручної для себе ситуації, Пилат посилав Христа до „царя" Ірода. Він у той час перебував в Єрусалимі, щоб звичаєм предків-жидів помолитися у Єрусалимському храмі у Свято Пасхи. Претекстом куртуазійного акту Пилата була ця обставина, що Христос був родом з Галилеї, де саме Ірод був „тетрархом". Він теж мав право (з ласки цісаря Тиберія) помилувати Христа як свого „підданого". Але хитрий Ірод відмовився. Щоб заспокоїти жидів, Пилат застосував до Христа найближчу до смертної кари процедуру, що межувала з самою смертю жертви — жахливе бичування. Жидам і цього було замало! Тоді безвольний, шантажований Пилат, пропонує жидам з нагоди Пасхи — звільнити з тюрми ноторичного злочинця, Варавву, взаміну за Христа Господа. І це не помогло.

Врешті хиткий Пилат хапається ще одного оригінального способу, — церемонії обмивання своїх рук, як вияв свого невдоволення і знак своєї особистої „невинности". В тодішніх часах була це відома й зворушлива процедура, яку судді застосовували, щоб зламати опір „позиваючої" сторони; щоб промовити людині до сумління, викликати в неї острах за невинно пролляту кров. Жиди, зокрема, гидились людською кров'ю. Найбільшою „трефністю" жидовина була кров людини: на руках, одежі, посудині, в хаті. У судовому ритуалі „обмивання рук" означало, що „пляма крови" падає на другу людину чи на якусь групу людей. Побожні жиди цього дуже боялися так само, як справжньої крови. Таке є історичне тло й символіка відомого „обмивання рук" Понтійського Пилата.

Але й цей останній маневр „невинного" і „справедливого" Пилата завів його сподівання. Жидівській заїлості не було меж. І остаточно дає він дозвіл жидам розп'яти Спасителя. Аналізуючи акт оскарження проти Христа Ісуса далі — переходячи всі обставини і стадії Пилатового „слідства" над Христом, наявно видно і не правникові, що Пилат був переконаний у невинності Христа. Пилат знав прекрасно, що Христос ніяк не загрожував римській державі. Він не мав ніяких лихих намірів щодо „божественного" Тиберія у далекому Римі. Навпаки, Христос виразно навчав „віддавати кесареві, що є кесареве, а Богові, що є Боже".

І всупереч усьому — фактам, логіці, букві закону, а головно наперекір своєму переконанню, сумлінню — Пилат „для святого спокою" засуджує Христа Господа на хресну смерть. Чому? Відповідь на це питання подана в заголовку тієї страсної рефлексії: окаянний опортунізм Пилата...

ВИНАХІДНИК „ХЛІБА ДЛЯ СТАРШИХ"

Винахідником „хліба для старших" є наш буковинець — пекар майстер п. Йосиф Гудима. П. Гудима жив до 1940 року на Буковині, працював, як пекар у пекарні, залишеній йому його батьком. Там оженився із свідомою українкою і зберігав у своєму домі традиції та обичаї нашого народу. В 1940 році, внаслідок большевицької окупації, Гудима покидає рідну землю і виїжджає до Німеччини, а опісля до Кракова, де працює за своїм фахом і допомагає своєму народові, а головно втікачам.

Винахід п. Гудими — це окремий рід сухарів, знаних у торгівлі під назвою „Герматрієтішер дієтцвібак", який наробив багато галасу не тільки в Австрії, але також у Швайцарії, Німеччині, Швеції і малощо не в цілому світі. Лікарські круги, санаторії та різні торговельні підприємства заінтересовані цим винаходом кожний по своєму.

Майстер Гудима усе своє життя присвятив проблемі здорового-модерного відживлювання. Вірний своєму замірові, він старався приготовити для вжитку хворих на шлунок, діябетиків та старших людей, які терплять від злого травлення — такий хліб, який зберігав би в собі всі вітаміни та поживні складники. Ця думка не давала йому спокою, підганяла його до дальшої роботи над зреалізуванням свого заміру.

Вільний час він використовував на теоретичну науку, відвідував різні хемічні курси і медичні популярні виклади. Виклади відомого віденського лікаря д-ра Шенбауера так його заохотили, що він узявся до переведення в практику свого довголітнього пекарського досвіду і набутого в міжчасі знання.

Різні проби та довголітні експерименти привели його до щасливої розв'язки. По довгому, впертому, мозольному, коштовному випробуванні вдається йому винайти ці сухарі, які згідно з атестами лікарів, клінік, санаторій, викликали цілу революцію у віджевлюванні старших хворих на шлунок людей.

Майстер
Йосиф Гудима

Ці сухарі приготовляються з пшениці, роздробленої спеціяльною машиною так, що жадні поживні складники та вітаміни не затрачуються. Не менше як вісім днів потрібно, щоб цей хліб прилагодити до вжитку. Печення також вимагає постійної рівномірної та певної температури, бо висока не тільки вбиває вітаміни, але й робить хліб не здібним до вжитку.

Коло

● **Управа міста Риму,** в Італії подарувала місту Рим в стейті Ню Йорк копію бронзової різьби, що представляє легендарну вовчицю, яка годує своїм молоком засновників Риму, Ромулюса і Ремуса. Однак самий транспорт цієї статуї з Риму на місце призначення в ЗДА коштує 3,250 дол., а американський Рим малий і не квапиться роздобувати таку суму, сподіваючись, що оплатить його уряд ЗДА. У Вашингтоні стали на становищі, що за такий княжий дарунок варто дати 3,250 дол. і що було б неморально субвенціонувати в цьому управу міста Рим. Внаслідок цього величезна скриня з вовчицею не наспіє до американського Риму на 21 світня, коли сповняться 2,710 років від дня заснування правдивого Риму.

Американський журнал про писанки Вол. Богачевського

Журнал відомої американської компанії Кон-Едисон, що появляється під назвою „Еравнд ди систем", надрукував у своєму квітневому числі двосторінкову багатоілюстровану статтю про інж. Володимира Богачевського, працівника згаданої компанії і про вироблювані ним писанки.

Подавши коротко історію великоднього яйця і значення його, як символу життя ще в доісторичну добу, автор статті зупиняється на українських писанках, зокрема на писанках, що їх розписує вишивковим способом інж. В. Богачевський.

Зілюструвавши з допомогою фото вигляд і спосіб розписування цих писанок автор подає короткий життєпис інж. **Володимира Богачевського**, що народжений в Західній **Україні**, закінчив технічні студії у Данцігу і потому добув диплом інженера на Львівській Політехніці. Переїхав він до ЗДА з родиною в 1948 році і з того часу працює в департменті інженерної механіки і як рисівник в компанії Кон-Едисон. В статті подані теж інформації про дітей інж. Богачевського, зокрема про 23-річного Юрія, ветерана корейської війни і тепер молодого талановитого співака.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ СИМОНА ПЕТЛЮРИ в АМЕРИЦІ

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

З НАГОДИ ВЕЛИКОДНІХ СВЯТ

СВІТЛОГО ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ

Головна Управа Центрального Комітету

пересилає

НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ

Панові Президентові УНР в екзилі д-рові С. Витвицькому, Президії УНРади та Виконавчому Органові, Ієрархам Українських Церков і Духівництву, Українському Народові в поневоленій Батьківщині, Українським Організаціям, Установам і українцям в розсіянні сущим, Дружині Головного Отамана св. пам'яті Симона Петлюри — Високодостойній Ользі Петлюрі, Дружині Президента УНР св. пам'яті Андрія Лівицького — Високодостойній Марії Лівицькій, Управам Відділів і членам Центрального Комітету Вшанування пам'яті С. Петлюри в США та передплатникам Збірника Симона Петлюри.

ГОЛОВНА УПРАВА

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ

складає

Ієрархам Українських Церков, героїчному Українському Народові, українським громадським і науковим установам, Центральному Комітетові СУМ-у, Осередкам СУМА та всій сумівській молоді, Українським Молодечим Організаціям, а зокрема героїчній молоді в рядах УПА, найщиріші побажання

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Головна Управа Спілки Української Молоді Америки

З НАГОДИ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

Змагунам, Членам та Симпатикам

„ВЕСЕЛИХ СВЯТ"

бажає

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО КЛЮБУ НЮ ЙОРК

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

всім нашим Членам, Приятелям, Симпатикам та Передплатникам ПРАВНИЧОГО „ВІСТНИКА".

УПРАВА Т-ВА УКРАЇНЦІВ-ПРАВНИКІВ

Ню Йорк.

ІЗ СВІТЛИМ ПРАЗНИКОМ

ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

— вітаємо —

Основника Українського Пласту д-ра Олександра Тисовського, Начального Пластуна Сірого Лева, Голову Головної Пластової Ради пл. сен. О. Бойчука і Всіх членів ГПРади, Голову Головної Пластової Вулави пл. сен. Яра Гладкого і Всіх членів ГПБулави, Всі Крайові Пластові Старшини у світі, Проводи Пластових Станиць і Груп на терені ЗДА, Голову Пласт-Приюту інж. О. Клюфаса і проводи та членство Кружків Пласт-Приюту і Все Пластунство старо-українським вітанням

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

і щонайкращими побажаннями і успіхів у Пластовій праці і в мандрівці!

КРАЙОВА ПЛАСТОВА СТАРШИНА У ЗДА:

Пл. сен. Богдан **КРАВЦІВ** — Голова
Пл. сен. Степан **ЧАПКОВСЬКИЙ** — Секретар
Пл. сен. Михайло **ЮЗЕНІВ** — Кр. Комендант Пластунів
Пл. сен. Ганка **КОРЕНЕЦЬ** — Кр. Комендантка Пластунок

Начальному Пластунові, Головній Пластовій Раді і Булаві, Крайовим Пластовим Проводам, Крайовим Головам УПСеньйорату, Курінним Командам УПС і всім Подругам і Друзям Сеньйорам з нагоди

ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

бажає

Веселих Свят

ГОЛОВНА БУЛАВА УПС.

ЗА БУЛАВУ УПС:

Пл. сен. Керівн. **Зенон Корчинський**
Головний Булавний УПС
пл. сен. дов. **Михайло Юзенів**
Секретар Г. Б. УПС

Вітаючи з празником

ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ

пересилаємо найкращі побажання Основникові Українського Пласту ДРОТ-ові, Начальному Пластунові Сірому Левові, Головній Пластовій Раді і Булаві, Крайовим Пластовим Радам і Старшинам, всьому Пластунству, Проводам та Членам Пласт-Приюту і всьому Українському Громадянству.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Пластове Підприємство

„МОЛОДЕ ЖИТТЯ"

306 East 9th Street, New York 3, N. Y.

З Світлим Празником Христового Воскресення

УПРАВА НАУКОВОГО Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА в Ню Йорку

шле найкращі побажання Головній Раді НТШ у Франції, Управам Відділів НТШ в Канаді, Европі та Австралії, членству НТШ розпорошеному по всьому світі та всім українським науковцям і приятелям української науки. Окремі святочні побажання передаємо Членам-Основникам та Добродіям Дому Української Культури в Ню Йорку. Нашим науковцям в Рідному Краю бажаємо сили витривати до часу побіди правди на землі.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

З днем

ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ

вітаємо щиро Добродіїв і Членів Пластприяту, Краєву Пластову Старшину, Пластову Станицю в Ню Йорку та все українське Громадянство.

УПРАВА КРУЖКА ПЛАСТПРИЯТУ в Ню Йорку

Усім Організаціям, Товариствам та „Рідним Школам", що ведуть школи українознавства, В. Панам Інспекторам, Директорам, всьому Учительству та Учням, як теж їхнім батькам

пересилає з нагоди

СВІТЛОГО ВОСКРЕСЕННЯ ГОСПОДНЬОГО

якнайкращі побажання

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

УПРАВА ШКІЛЬНОЇ РАДИ УКК

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОСКРЕСНЕ УКРАЇНА!

Їх Високопреосвященству Кир Богданові, Правлячому Архиєпископові Канонічної Української Православної Церкви в Америці, біля якого зараз організуються всі його бувші парохії, які до нього повертаються, і священики з повною богословською освітою в цілі з'єдинення Усіх Віток Української Православної Церкви в Український Патріярхат в канонічному єднанні зо Вселенським Патріярхатом в Царгороді; Єп. Консисторії, Священикам-Собратам, Родині, Друзям, Приятелям, Знайомим і Всім Парохіянам

— по цей і той бік греблі —

ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ

— бажає —

о. ДМИТРО Т. САВКА,

парох і декан Катедри Покрови Пресв. Богородиці

1046 Fullertown Ave, Allentown, Pa. — HEmlock 2-4815

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНИЙ СОЮЗ в США

З НАГОДИ ВЕЛИКОГО СВЯТА

ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

засилає

Всім Своїм Приятелям поздоровлення з побажаннями:

„Святу Пасху в здоров'ї споживати,
І на рік, щасливо, нової діждати"!

В сучасний момент надходять з Державного Центру відомості, що новий Виконний Орган УНРади плянує низку акцій, а вже й тепер розгортає широку працю.

У нас, українського патріотичного громадянства, просить підтримки моральної і допомоги матеріяльної.

І воно їх повинно дати і безперечно дасть!

ГОЛОВНА УПРАВА УНДС

Адреса: UKRAINIAN FINANCIAL COMMITTEE
P. O. Box 95 Cooper Station, New York 3, N. Y.

Українські Церкви, Політичний Провід Українського Народу — Українську Головну Визвольну Раду, Головне Командування Вояків Української Повстанської Армії, Провід і Членство Організації Українських Націоналістів, всі українські суспільно-громадські, наукові і ветеранські організації, Братство кол. Вояків УПА ім. св. Юрія Переможця, Т-ва був. Вояків УПА в Канаді, Відділи та Членство Т-ва кол. Вояків УПА в ЗДА — вітаємо зі Святом Воскресення Христового.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Головна Управа Т-ва був. Вояків УПА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки в ЗДА

Рідні, Друзям і Знайомим

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

бажають

Д-р Володимир і Лідія МАРТИНЦІ з Донькою і Мамою

Приятелям і Знайомим

Найкращі Побажання

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ

Д-р ХИЛЯК з Родиною

Вест Орендж — Джерзі Сіті

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

З нагоди Великодніх Свят Рідні, Приятелям і Знайомим

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

бажають

Д-р Роман і Ольга ГРАБ з синами

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

Рідні, Друзям і Знайомим

бажають

Д-р СТЕПАН ВОРОХ, Дружина СТЕФАНІЯ і Сини БОГДАН і СВЯТОСЛАВ.

Рідним, Приятелям і Знайомим

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

бажають

Д-р МИРОН і ЯРОСЛАВА ЗАРИЦЬКІ

РОДИНІ, ПРИЯТЕЛЯМ і ЗНАЙОМИМ

бажаємо

ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО

зі Світлим

ПРАЗНИКОМ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ

Д-р Ю. і Л. СТЕФАНІВСЬКІ

Рідним, Приятелям і Шановним Пацієнтам

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

бажають

Д-р дентист М. КРИЖАНОВСЬКИЙ з Рідньою

В День

ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

Всім Знайомим і Пацієнтам

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

бажають

Д-р Остап і Зеня БАРАН з Родиною

Ню Йорк

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА В АМЕРИЦІ

З НАГОДИ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

пересилає цією дорогою Шановним Управам Відділів, своїм Членам та розкиненим по цілім світі українським Лікарям, щирі побажання

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Д-р **Я. ВОЄВІДКА** — голова
Д-р **Т. ШЕГЕДИН** — секретар

Рідним, Приятелям і Знайомим

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

бажає

Д-р БОГДАН ОЛЕСНИЦЬКИЙ з Родиною

Нюарк, Н. Дж.

З ВОСКРЕСЕННЯМ ХРИСТОВИМ

щирий привіт

Рідні, Знайомим та Пластовим Друзям

пересилають

ОЛЬГА і д-р МИКОЛА КУЗЬМОВИЧ

ДОРОГИМ ПРИЯТЕЛЯМ та ЗНАЙОМИМ

щире

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

пересилає

Д-р ЯРОСЛАВ і ХРИСТИНА ВОЄВІДКА

НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ з нагоди ВЕЛИКОДНЯ

Всім Знайомим і Родині

засилають

Д-р СТЕФАНІЯ і Д-р ВОЛОДИМИР ГУКИ з Рідньою

З ВЕЛИКОДНІМИ СВЯТАМИ

здоровимо

Усіх наших Рідних, Друзів і Знайомих

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Д-р ІВАН і НАТАЛІЯ МАКАРЕВИЧ

Рідні, Приятелям, Знайомим і Пацієнтам

радісне

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

засилають

Д-р ІВАН і ОЛЕКСАНДРА КИЗИКИ.

РІДНІ, ПРИЯТЕЛЯМ і ЗНАЙОМИМ

з нагоди

СВЯТ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

Найкращі Побажання засилають

Д-р ЮРІЙ і ВІРА КУШНІРІ

ЗІ СВІТЛИМ ВОСКРЕСЕННЯМ ХРИСТОВИМ

РІДНІ та ЗНАЙОМИМ

бажають

Д-р АЛЕКСАНДЕР і ІРЕНА СУШКІВ з Донею

Ню Йорк.

Роман Смаль-Стоцький

БУКОВИНА, ЇЇ МИНУЛЕ Й СУЧАСНЕ

Під цим заголовком щойно появилася збірна праця під редакцією д-ра Д. Квітковського, проф. Т. Брандзана й А. Жуковського у видавництві „Зелена Буковина", Париж - Филаделфія - Дітройт, 1956, яку слід відзначити як велику подію в житті всієї буковинської еміграції.

Обіймає вона 965 сторінок друку академічного фармату, має дві мапи, фізичну й етнографічку, і, крім передмови та загального вступу про джерела, бібліографію буковинознавства, наступні розділи: 1. загальні відомості про Буковину, назва — А. Жуковський і З. Лукіянович, говірки — О. Старчук, географічні країни — В. Кубійович, народній побут — Л. Бурачинська; 2. історія — А. Жуковський; 3. національно-соціяльний склад та економічне становище Буковини — Д. Квітковський; 4. політичне життя — Д. Квітковський; 5 культура й освіта, вклад Буковини в українську літературу — Д. Яремчук, мистецтво — Д. Квітковський, архітектура — В. Нагірняк; 6 українська преса й періодичні видання — А. Жуковський і Д. Квітковський; 7. освіта на Буковині — Д. Квітковський; 8. церковно-релігійне життя — протосрей І. Ткачук; 9. організації; організації молоді і студентства — А. Жуковський, жіночі організації — Л. Бурачинська; 10 Буковина в міжнародних договорах — І. М. Новосівський; 11. буковинські місцевості й еміграція; повітова історія Буковини — Т. Бриндзан і А. Жуковський, місто Чернівці — І. М. Новосівський, буковинська еміграція — Д. Квітковський. В деяких статтях використані теж рукописи: Л. Ясінчука й д-ра Ю. Мачука. Праця прикрашена 300 ілюстраціями документів, красвидами й портретами, проф. Е. Ліпецьким і містить на кінці ще й індекс осіб та місцевостей.

Навіть поверховний перегляд поодиноких праць, вимагав би цілої низки статтей. Тому мушу обмежитися загальною оцінкою цієї збірної праці. З'ясую коротко: дійсним фундаментом праці є знаменита історія Буковини на тлі історії України А. Жуковського, що документально розправляється з румунською псевдоісторією й пропаґандою. Сталої цінности для науки є знамениті статті Л. Бурачинської, Д. Квітковського, В. Кубійовича, І. М. Новосівського та протосрея І. Ткачука, дуже вартісні огляди дали теж Т. Бриндзан, З. Лукіянович, В. Нагірняк, О. Старчук і Д. Яремчук. Всі статті написані фахівцями предметів, науково і з поданням бібліографії, що для неї використані були бібліотеки і в Парижі, Лондоні, Відні та Ню Йорку.

Недомаганнями цієї збірної праці є повторення різних даних у поодиноких статтях; далі причини розриву Степана Смаль-Стоцького з Миколою Васильком не можна зводити до особистих непорозумінь, а треба було використати теж брошуру Степана Смаль-Стоцького „Моя політика"; з мовної точки зору Буковина була тереном українсько-німецького утраквізму і дала знамениті приклади народних етимологій, що я їх використав у моїй праці про німецькі впливи на українську мову; варто було теж дати огляд німецьких творів Федьковича, Сидора Воробкевича, теж і Ольга Кобилянська почала свою діяльність німецькою мовою; не згадано важливу співпрацю українських і німецьких професорів університету в Чернівцях, зокрема з Федором Гартнером; не згадано шнрше співпрацю з жидами та „український часопис" німецькою мовою Bukowiner Post, фінансований М. Васильком, а редаґований жидівським журналістом Моріцом Штекелем, братом славного віденського психолога; не згадано українця професора історії Східньої Европи в Черновецькім університеті Мільковича, Аґенора Артимовича, як науковця, одинокого українця, промованого на доктора sub auspiciis imperatoris, і Василя Сімовича, виховника цілої ґенерації учителів, що заслуговують на малі окремі уступи; Рєпін не московський маляр, а таки наш український і тому він звернув увагу у Мюнхені на маляра Івасюка; не згадано, що Юліян Кобилянський професор чернівецької гімназії, був автором тоді єдиного латинсько-українського словника, виданого Державним Видавництвом Шкільних Книжок у Відні; не згадані теж переговори про обняття катедри на Теологічнім Православнім Факультеті Черновецького університету з незабутнім О. Лотоцьким, що, як би О. Лотоцький не відмовився був, мало б далекосягле значення для Української Православної Церкви; треба бути теж послідовним з іменами і не вживати для одної особи три: Володимир Ясеницький, Володимир Корнич-Ясеницький і Ясінь-Ясінецький (останнє є видумкою); не згадано теж, що посол Антін Лукашевич це був єдиний цивільний шамбелян Святішого Отця поміж українцями-католиками, що архітект Гриць Герасимович побудував був перед першою світовою війною першу вілю в українськім стилі для Ірини Луцької. Справа „Селянської Каси" вимагає трохи тла для її зрозуміння; чехи і їх Живностенска Банка, що створила чеський капітал для чехів, була взірцем для Селянської Каси щоб доробитись українського капіталу, що пляни її не здійснилися — це інша справа. Гуцульський посол Куриш у своїм мальовничім строю був єдиний дійсний барон поміж українцями; цісар Йосиф, їдучи на побачення з Катериною, гостював у його господарстві і надав йому дідичну баронію. Треба було теж у змісті по заголовках статтей подати імена їх авторів.

Проте, всі мої замітки це тільки дрібниці, що ні в чім не поменшують превеликої цінности й значення появи цієї фундаментальної праці про Буковину, про її минуле й сучасне. Ця грубезна книга є правдивою енциклопедією про Буковину, вона є "Who is Who" для всіх буковинців, вона є останнім словом сучасного буковинознавства та правдивою скарбницею матеріялів для різнородних студій. Водночас ця книга є подивугідним осягом молодої буковинської ґенерації, що з попелищ другої світової війни зібрала все, що тільки можна було, щоб наукову правду про нашу Зелену Буковину передати своїм дітям та врятувати її історію від московського фальшування. Ця книга кріпить серця не тільки всіх буковинців, а й усіх соборників, бо вона є нашою важливою зброєю в боротьбі проти румунського варварського імперіялізму, що, на жаль, ще має підтримку для своїх агресивних плянів на Буковину та для відновлення старих румунських границь у американській організації Фрі Юроп. Ця книга є також переконливим доказом морального здоров'я та кипучої енергії буковинської еміґрації, що спромоглася інтелектуально й фінансово здійснити це велике діло.

Тепер завданням еміґрації є не тільки чимскорше розкупити наклад, а передусім постаратися, щоб вона знайшлась по всіх міродайних бібліотеках. Далі, чимскорше треба видати її скорочено до 300 сторінок в англійській мові у якімсь американськім видавництві. Щойно тоді наш обов'язок щодо Буковини буде як слід виконаний.

БЮЛЕТЕНЬ УВАН

Періодичне видання „Бюлетеню" УВАН в ЗДА призначене для інформації членів УВАН, прихильників-фундаторів і всіх хто цікавиться працею нашої наукової установи у вільному світі.

Переглядаю останнє число „Бюлетеню" за лютий 1957 р. ч. 16. В стислій формі подані найголовніші дані про працю УВАН: наукові конференції, про працю окремих науковців, видавничу діяльність, фінансові справи, зв'язок УВАН з науковими установами у вільному світі та інше. Кожен, хто уважно перечитає це циклостилеве видання, може окремо виділити такі три справи: 1. Хто купує видання УВАН. 2. Відгуки на ті видання. 3. Хто фінансує ті видання.

З „Бюлетеню" довідуємося, що видання УВАН англійською мовою мають найповажніших передплатників — університети та наукові бібліотеки 44 країн світу, не рахуючи окремих передплатників-чужинців, визначних наукових та культурних діячів, українських передплатників. Навіть видання українською мовою цікавлять чужинецький науковий світ. Так, наприклад, на видану УВАН книжку С. Петлюри „Статті, листи, документи" надійшли замовлення від Лондонського Університету, від Бібліотеки Міжнародного Інституту Соціяльної Історії (Амстердам), від журналу „Ост Европа" (Німеччина), від Інституту Східньої Европи (Тюбінґен, Німеччина) та інших.

Мало ще передплатників-чужинців на видання українською мовою, але сам факт, що лід іґнорації української проблематики проламано, — вимагає від української еміґрації дальшої посиленої праці в цьому напрямку. Видання УВАН англійською мовою вже забезпечили собі стале місце на полицях найбільших наукових бібліотек світу, — і в майбутньому всі дослідники-чужинці будуть користуватися ними, як авторитетними джерелами.

Численні позитивні відгуки на англомовні видання УВАН підтверджують вище сказане. У французькому щоденнику „Депеш де Тулюз", за 18 травня 1956 року пані К. Шарль-Женьйо присвячує свою статтю мистецтву старої України і зокрема праці „Катедра Святої Софії в Києві", — О. Повстенка виданій УВАН-ом. Крім подібних статей надходить багато листів від керівників наукових установ і науковців з усього світу, які відзначають великий вклад української вільної науки в анали світової науки.

І може саме ці видання прислужилися до того, що сьогодні з УВАН співпрацюють визначні науковці інших народів, радо приїздять на наукові конференції УВАН і навіть роблять свої доповіді для українських науковців. 25 листопада минулого року проф. Колумбійського Університету Вільям Гаркінс прочитав свою ілюстровану доповідь „Враження з недавньої подорожі по СССР і Україні". Інші доповіді читали проф. Джордж Кляйн (Колумбійський Університет), проф. А. Берштейн, проф. Л. Вінчестер, проф. Е. Чемпен та інші.

Але коли відкриємо сторінки 20-21 „Бюлетеню" і подивимося, хто фінансує видання УВАН і в якій мірі, то побачимо типову картину байдужости нашого громадянства. І тоді прямо незрозуміло стає, як при таких малих фінансових можливостях УВАН спромоглася видавати такі цінні праці. Та відповідь на це питання дає той скромний список фундаторів-жертводавців, де з 88 осіб 37 (тридцять сім) науковців і співробітників УВАН!!! Якщо знати ближче тих науковців і співробітників, знати їх жертвенність, їх наполегливість в осягненні поставленої мети, знати їх відданість українській науці і їх скромність, тоді буде ясно, чому всі дотеперішні видання УВАН побачили світ. А за останніх вісім місяців громадянство пожертвувало надто скромну суму, — тому УВАН при найбільшій жертвенності одиниць і самих науковців та трьох українських установ (УКК вніс — 500 дол., УРС — 50 дол., Консисторія УПЦ — 50 дол.) не в стані видати навіть найцінніші і найактуальніші наукові праці. При цьому треба врахувати, що значна частина коштів з продажу книжок ніколи не повертається до каси УВАН, бо більшість наукових установ (чужинецьких) присилають свої видання в обмін.

Невже ж так мало серед нас тих, що розуміють виняткову вагу наукових видань в боротьбі за волю України?

Будемо сподіватися, що серед нас таки знайдеться, якщо не тисяча, то хоч п'ятсот, які внесуть лише по п'ять долярів на рік і цим забезпечать найпекучіші потреби УВАН.

Ів. Дубровський

● Найвищий Суд Індонезії засудив на місяць в'язниці або кару $440 колишнього міністра закордонних справ Руслана Абдульґані, що виїхавши минулого року з президентом Індонезії Сукарно до ЗДА, забрав із собою $11,000 на купно авта та інших предметів і пакунок з вартісними паперами для передачі в ЗДА. Одно і друге було злочином проти обов'язуючих в Індонезії митних приписів. Абдульґані зрікся свого становища міністра у зв'язку з цією справою.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Українка пише писанки

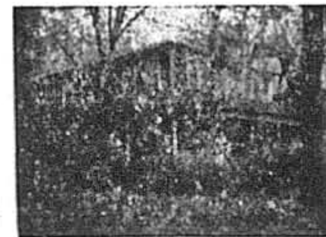

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Канаді

Українці на Річному Концерті в Оттаві

Кожного року на весну в приміщеннях Оттавського Університету відбувається традиційний весняний концерт, влаштовуваний студентськими силами. Цього року той концерт відбувся 1 квітня. Простору залю заповнило коло 500 осіб, між ними П. Нормандеи, ректор університету, професори, любителі музичного мистецтва і високошкільна молодь. У дбайливо приготованій програмі окремі точки виконували теж українці, яких публіка оваційно вітала. Клярнетове сольо С. фон Вебера уміло виконав Володимир Приймак, студент медицини. В другій частині програми виступали брати-скрипалі Орест і Ярема Симки. Вони виконали дует: концерт а моль А. Вівальді. Опісля Орест Симко відограв сольо на скрипці: мазурка-концерт О. Мусін-а. Захоплена публіка грою молодого українця довго оплескувала і просила наддачі. На „біс" він ще виконав поему Сібіша. На другий день, один із столичних щоденників „Ле Друа" приніс фахову рецензію і назвав цей концерт вдалим та відмітив у ньому участь українців. Про Ярему і Ореста Симків сказав, що їх уже знає музична Оттава. Зокрема Ореста Симка, студента політехніки, вже добре від кількох років пізнала музична Оттава. Він, між іншим, на цьогорічнім фестивалі за сонату Брамса і „Тембурен шінуа" Крайслера отримав дві нагороди, за виконання „Тембурен шінуа" трофей і грошову стипендію. Як відомо, він є сином інж. агронома Ст. Симка, абсольвента Лювенського Університету, який з 1949 року працює в міністерстві рільництва в Оттаві у збіжжевому відділі. Він досліджує селекцію ячменю і виплекав спеціяльний зимовий ячмінь. (Дотепер фахівці вважали, що того не можна осягнути). Цей вдалий досвід українського агронома важливий зокрема для Канади і ЗДА тим, що позволить, по всій правдоподібности піти з управою ячменю яких 100 миль далі на північ. Цього року майже всі дослідні рільничі станиці в Канаді та декілька в ЗДА посіяли цей рід ячменю, щоб користуватися ним при дальших дослідах.

Вінніпег — Українським Видавничим Центром

Таке твердження поставив Врус Ваден Піл, начальний бібліотекар Албертійського Університету в Едмонтоні у своїй найновішій праці п. з. „Бібліографія Степових Провінцій Канади".

Цей поважний і солідно опрацьований твір появився нещодавно на книгарських полицях і найшов прихильні рецензії у фахових виданнях.

Автор зібрав 2,769 публікацій, що відносяться до Степових Провінцій Канади (тобто Манітоби, Саскачевану і Алберти) від найдавніших часів і довів до 1956 року. Його праця має 680 сторінок друку чвірки. Він ствердив, що в Західній Канаді мало друкують по-англійськи. Зате тут багато видань по ісляндськи і по-українськи. Піл поділив свою працю на 4 частини. В першій подав твори хронологічно, починаючи з найстарших аж до 1953 року. При кожній назві твору подано всі біографічні деталі. На другу частину складається предметовий індекс. Для нас цікаве гасло народи. З нього бачимо, як поодинокі етнічні групи себе виявляють у видавничій діяльності в Зах. Канаді. Автор подав 21 підгасел. Тут находимо видавничу активність бельгійців, данців, ісляндців, жидів, канад. французів, ливанців, мадярів, німців, норвежців, росіян, українців, французів (з Европи), шведів, шотляндців і інших. Найрухливішими на видавничому полі є українці з 70 поданими назвами. Далі йдуть канад. французи з 21 назвами, ісляндці з 11 назвами, німці та інші. Виготовити список українських видань і подати біографічні дані деяких українських авторів помогли д-р Богдан Казимира, д-р Ярослав Рудницький, і д-р Павло Юзик, яких автор окремо згадує у цій праці. В третій частині находимо індекс публікацій, що впорядковані альфабетично. В останній частині є альфабетичний індекс авторів з короткою біографією кожного з них і списом їхніх праць, які відносяться до різних питань життя і розвою Степових провінцій Канади.

Праця п. Піла буде помічна кожному, хто цікавиться історією Західньої Канади і є першим місцем, куди загляне той, хто потребує помочі до простудіювання поодиноких ділянок суспільно-громадського життя цієї частини Канади.

УКРАЇНЦІ В МИСТЕЦЬКІЙ ВИСТАВІ В КЕЛҐАРИ

Два молоді українські мистці-малярі виставили свої праці на мистецькій виставі. У виставі брало участь тридцят малярів з цілої Канади. Маляр Володимир Драґанчук, який студіює малярство в Шикаґо, виставив два образи: „Ходяча ніч" і „Наге крісло". Другий мистець українець, Степан Кіш, виставив один малюнок „Догори".

У Франції

88-ий НАКЛАД „МАРУСІ" М. ВОВЧКА ФРАНЦУЗЬКОЮ МОВОЮ

У французькому видавництві „Бібльйотек Руж ит Ор" (Червона і Золота Бібліотека) появилося нове видання „Марусі" Марка Вовчка в опрацюванні Жорж Санд (Етцель). Ця книжка визначної української письменниці діждалася у Франції 88-го накладу, що свідчить про незвичайну популярність і вартість книжки. Жаль тільки, що до останнього видання внесено ілюстрації, які зовсім незгідні з українською ношею і фолкльором та красвидами. Все таки тим усім, що навчаються французької мови, а заразом бажали б запізнатися з героїчною боротьбою українського народу, можна її гаряче поручати. Не зашкодило б, якби так цю книжку наші установи подарували публічним і шкільним бібліотекам. Вона має незвичайно високу літературну вартість та глибоко виховний зміст.

СЛІДИ „СНІЖНОЇ ЛЮДИНИ"

Протягом останньої чверти століття, пробуючи піднятись на найвищу вершину земної кулі — гору Еверест, альпіністи, інколи бачили на снігу відбитки ніг трохи схожих на людські. Місцеві мешканці пояснювали европейцям, що ці сліди належать істоті, яку вони називають „йеті". Непальці і тібетці часом зустрічали цю істоту. На зріст вона така, як і людина, вкрита сірою шерстю (за описами — рудою чи бурою), ходить переважно на задніх ногах.

Альпіністи виміряли ці сліди і фотографували їх. Кращий із знімків, що його зробив англієць Шиптон, ми навотимо. Свіжі відбитки ступні на снігу мають завдовжки 25—30 см., завширшки, 12—15 см. Ступня набагато ширша, ніж у людини, великий і другий пальці дуже товсті й різко відокремлені від інших. Деякі антропологи вважають, що цей слід належить надзвичайно великому антропоїдові, істоті, в якій поєднуються людські й мавп'ячі риси.

На жаль, европейським мандрівникам тільки один раз, у 1925 році, довелось побачити здаля „сніжну людину"; на сліпучо-білому фоні снігу важко було розібрати деталі. Ця істота скидалася на людину, пересувалася на двох ногах, часом спиняючись, щоб викопати карлуватий рододендрон; незабаром вона зникла в хащах. Вперше сліди „сніжної людини" описав европейський мандрівник у 1899 році.

Англійська газета „Дейлі Мейл" зорганізувала спеціяльну експедицію в Гімалаї; вона з січня до травня 1954 року шукала „сніжну людину". У складі експедиції були чотири зоологи й антрополог.

Кілька разів учасникам експедиції пощастило побачити на снігу сліди „сніжної людини"; іноді вони були свіжі, і дослідники намагалися вистежити по них таємничу істоту. Але жадного разу не вдалося наздогнати її. По слідах були вивчені звички тварини і місця її перебування. Експедиція розпитуючи місцевих мешканців, зібрала ряд нових вірогідних свідчень про зустрічі з „сніжною людиною"

Відкинувши все фантастичне з розповідей, можна встановити таке. Здебільша істота ця ходить на двох ногах, але інколи і на чотирьох, — наприклад, щоб перестрибнути через розколину в льодовику. Сліди бувають різних розмірів і належать, мабуть, самцям, самицям і малятам. Істоти ходять поодинці або групами, але не більше як по чотири разом.

Згідно з описами, „сніжна людина" живе на межі верхнього лісу і вічних снігів, часто заходячи на ці сніги, де її сліди найкраще видно. Вона живиться корінням рослин, травою, ягодами, комахами та дрібними тваринами, а інколи нападає й на великих.

Увагу членів експедиції привернув шматок шкіри з голови „сніжної людини", виявлений в одному з гімалайських манастирів. Цей шматок шкіри або, точніше, скальп зберігається в манастирі понад триста років, і під час релігійних церемоній його вдягає на голову чернець, який зображує „сніжну людину". Скальп являє собою конусуватий шкіряний ковпак заввишки 19 см, вкритий рудою шерстю з домішкою чорнобурої; по його середній лінії від лоба до потилиці тягнеться плоский шкіряний валок завдовжки 3 см, вкритий такою самою шерстю.

Цей скальп вважається священною релеквією, і експедиції не вдалося його взяти; довелось обмежитись зразком шерсти, фотографіями та обмірами. Деякі вчені вважають, що цей скальп справді знято з голови великого антропоїда; інші вважають, що скальп міг бути знятий не з голови, а з плеча якоїсь невідомої тварини, і шкірі надано форми конусу.

Досить вірогідні свідчення місцевого населення і сліди на снігу дають змогу припустити, що в Гімалаях, на висоті 4,000 — 5,000 метрів, між лісами й вічними снігами живе антропоїдна тварина, більше схожа на людину, ніж горила і шимпанзе, але примітивніша, ніж первісні люди кам'яного віку.

Звичайно, встановити точно зовнішній вигляд цієї тварини і ступінь її розвитку можна тільки тоді, коли буде спійманий хоча б один екземпляр.

Виникає запитання: чи можуть такі істоти водитись і у високогірських областях Паміру?

Фото слідів „сніжної людини".

Звичайно, „сніжна людина", якщо вона існує, могла б проникнути на північ з головної області розповсюдження — Гімалаїв, але ніяких певних фактів для відповіді на це запитання покищо немає.

В 1955 році на Памірі, на переправі через Дарвазький хребет, альпіністи виявили на снігу сліди невідомої тварини. Сліди являли собою дуже обталі, неправильні заглибини діяметром 25-30 см. Ці сліди були сфотографовані й виміряні, але по них зовсім неможливо зробити висновок, якій саме тварині вони належали.

Начальник англійської експедиції 1954 року і один з її зоологів опублікували дві книги звітів про експедицію, де описано розшуки „сніжної людини".

С. Обручов

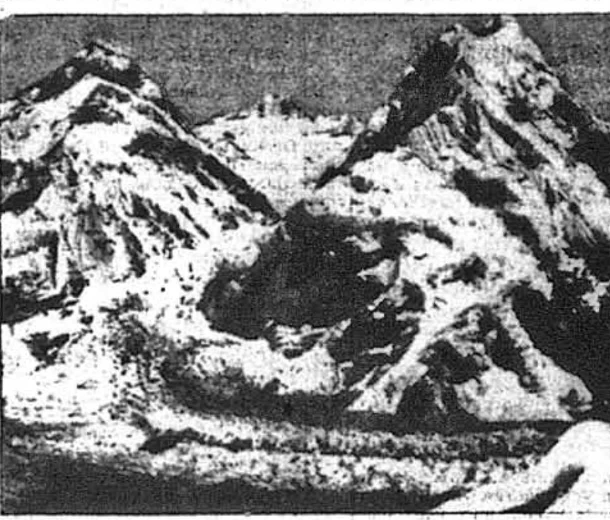

Еверест.

З ТЕАТРУ:

„З чого сміялись наші батьки"

Починаючи від найрізнороднішого рода „джабсів", за які платять нам непогану копійку, а кінчаючи на наших громадсько-політичних та суто товариських буднях, ми можемо насолоджуватися різними виявами нашого життя за вийнятком справжнього українського театру. Ще за життя бл. п. Володимира Блавацького, якому громадянство не забуло поставити по його смерті нагробний пам'ятник, наше театральне життя в ЗДА сяк-так процвітало. Після його смерти тут і там були слабі прориви поодиноких профанів в храм Мельпомени, але й ці спорадичні контакти нашого громадянства з театральною музою урвалися. В Ню Йорку за . . . шинквасом „джабус" один із кращих жерців цієї музи Чолган загубив свій „Загублений Скарб" в нетрях нашого й без того розгубленого й докраю зматеріялізованого „запроторенoго люду", а в Филаделфії, де розбило свій циганський табір чи не найбільше число колишніх справжніх „циганів" — професійних артистів українських театрів в краю, панує розгардіяш.

З цього невідрадного імпасу в останньому часі Влодко Шашарівський зробив бойовий прорив. Він, як зрештою пристало на справжнього слугу театральної музи, одинокий, мабуть, є стовідсотковим оптимістом. Його нова театральна постава „З чого сміялись наші батьки" може бути насправді академічним прикладом цього оптимізму. Виступи театрального ансамблю, в якому беруть крім нього участь М. Борзаківська, Ю. Шашаровська, В. Карп'як, І. Самокішин і М. Солтис у вечорі водевілів під назвою „З чого сміялись наші батьки", доказують, що ми ще не зовсім розбраталися з театральним мистецтвом. Вже тричі виступав „Український Театр у Филаделфії" під мистецьким проводом Володимира Шашарівського: Филаделфія, Трентон і Нюарк були першими постоями, де артисти могли втішатися не абияким моральним і матеріяльним успіхом. Залі, в яких гостював ансамбль, були заповнені публікою, яка стужилася за театром. Користь з цього подвійна: для артистів, для яких це є стимулом до дії, для ширших шарів нашого громадянства, — це доказ, що в нас ще не зовсім пропала театральна справа. Треба лише її вміло повести, а наслідки не дадуть на себе ждати. І з притиском треба підкреслити, Шашаровському це вповні вдається!

З чого саме сміялись ми та наші батьки в не так давній минувшині? У програмі вечора старанно підібрані три водевілі: „Сатана в бочці", „Жартівниця" і „Не повелось". У першому водевілі, в якому з великим успіхом виступають: М. Борзаківська, І. Самокішин, В. Карп'як і М. Солтис виведені чудові картини з нашого сільського фолкльору. Такі самі картини розсмішують глядача до сліз у черговому водевілі, в якому виступають: Ю. Шашарівська, В Шашарівський, В. Карп'як і М Солтис. Третій водевіль показує нам інтимне життя пана сотника, його дружини і джури, яке відтворюють — Ю. Шашарівська, В. Шашарівський і В. Карп'як. Не важне, хто автори цих водевілів. Про це сам режисер Влодко Шашарівський чесно промовчує. Але треба знати, що поза поставою В. Шашарівського танці виготовила Рома Прийма, музику зладила Зоя Маркович, а декорації робив В. Клех. Якщо хто схоче довідатись про все інші, хай відвідає чергові вистави театру, що за пляном мають відбутися в найближчому часі в Ню Йорку та в інших місцевостях ЗДА.

ЮКО

● Англійське міністерство здоров'я підвищило від 1 травня ц. р. на 5% платні лікарям і медичному персоналові, зайнятим в удержавленій лікарській опіці. Станова організація лікарів вважає це підвищення смішно замале. Лікарі, загрожуючи, що масово покинуть державну службу, жадають 24% підвищення платень. В Англії існують каси хворих за німецьким зразком.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

З товариського життя

Товариські зустрічі в домівці Товариства Українських Інженерів (ТУІА) зачинають цікавити наше нюйоркське громадянство. В суботу 23-го березня була вже третя зустріч в цьому році. Відбулася вона, як і попередні, в прекраснім репрезентативнім будинку Інституту Української Культури при 5-ій Евню (ріг 79-ої вул.) напроти Центрального парку в Ню Йорку. І також цим разом прийшло на ту імпрезу багато членів ТУІА з їх дружинами та запрошеними гостями. Між іншим це припроваджування членами гостей значно відтяжувало Управу товариства, бо не мусіла вгадувати, хто бажав би бути гостем та висилати йому запрошення.

На початку зустрічі відбулася мистецька програма. Прекрасно виконали її наші мистці, а іменно пані Ганна Шерей, при акомпаніяменті пані проф. Іванни Прийми, та панове Іван Кеорицький і Микола Поведілок. Чудові пісні та гуморески дали присутнім багато духової насолоди і розваги. Наймолодших „мистців", та ще в додатку інженерського походження, репрезентував син члена Товариства Інженерів Андрійко Шуль. Грав цим разом на фортепіяні, відомий вже із своїх виступів, як малий талановитий декляматор.

Після цього за спільним столом розвинулася товариська гутірка. Від членів Товариства Інженерів проф. Підруцький підкреслив значення товариських зустрічей для скріплення дружних відносин та кращого взаємного пізнання учасників та їх родин. Інж. Микола Яримович з'ясував потребу більшого контакту інженерів з нашими громадянами інших професій і то не тільки лікарів, як то було здебільша досі. Це причинилося б не тільки до кращого пізнання наших інженерів, але також могло б збільшити заінтересування наших громадян модерною технікою, яка має сьогодні таку важливу ролю в житті. Також можна б сподіватися від інженерів деякої помочі і порад при підшукуванні праці для тих, що найшли нову професію в технічних ділянках, як рисівників, ляборантів і т. п. Для тих, особливо старших, громадян, що не можуть з різних причин працювати в своїй давній професії (правники і т. п.) кращий контакт з членами Товариства Інженерів міг би дати декому з них поміч в їх невідрадному положенні. Товариські зустрічі дають саме нагоду на пізнання більшого числа інженерів різних спеціяльностей, а крім цього до розширення рямок товариського життя поміж громадянами різних професій і їхніми родинами.

З'ясування цілі зустрічей в Товаристві Інженерів обома вищезгаданими членами Товариства знайшли загальне одобрення присутніх.

При кінці голова Товариства інж. І. Жуковський подякував мистцям за добірну програму, присутнім за участь та членам Товариства і їх дружинам за поміч в улаштуванні стрічі. Рівнож запрошував не забувати на будуче відвідувати дальші товариські стрічі, які повинні бути щораз цікавіші і частіші. Оголошення про товариські зустрічі Товариства Інженерів можна знайти в „Свободі".

— Яч —

Филаделфія, Па.

Ідея житиме вічно

(Відзначення 15-річчя державно-революційних дій в Україні)

Громадський Комітет під патронатом ОДВУ святкував в дні 30 березня в великій залі Українського Горожанського Клюбу у Филаделфії 15-річчя державно-революційних подій у II світовій війні в Україні. В порядку дня була: зустріч учасників, мистецька програма і бенкет. Присутніх на залі було біля 150 осіб. Ювілейний вечір відкрив ред. Віктор Царинник і він же в коротких словах подав ціль і потребу такого роду імпрез. На товстмастера покликано п. Г. Бак-Бойчука. Зі споминами про тодішні події виступали різні громадяни, співучасники тих подій від усіх частин українських земель та найбільших українських міст.

Інж. І. Лисянський у своєму слові подав теплий спомин про свою участь в українській роботі в другій світовій війні на Київщині. Ред. М. Вайда підкреслив ролю і значення націоналістичного руху у відродженні Карпатської України. Він говорив про великі жертви Карпатської України. Згадав Івана Рогача, Кузика, Ірлявського, Кобрина, Кидюлича і багато інших, які впали в тому часі.

Д-р Юрій Мачук згадував гнсячі синів і дочок Буковини, які вийшли були на центральні українські землі і більшість з яких наложила головами в обороні українських інтересів. Він згадав Сірецького, Малярчука, Женю і Тоску Суховерських, Дідина і багатьох інших, які можуть стати символом для будучих поколінь жертвенної посвяти для ідеї.

Проф. М. Стратієнко коротко подав свою оцінку із першої зустрічі з націоналістами західньо-українських земель під час другої світової війни в Харкові. Він підкреслив, як скоро свідома й патріотична харківська громада з'єдналась із патріотами західньо-українських земель та творила поважний державно-революційний осередок в Україні. Він згадав, яку велику освідомлюючу роботу пророблена газета „Нова Україна", що розходилася у величезному тиражі по цілому Лівобережжі. Слід із пророблeної в тих роках праці українських патріотів, без огляду на жертви, залишився глибокий.

Д-р В. Ґалан у своєму виступі підкреслив потребу синтези боротьби і стремлінь двох українських ґенерацій, а це ґенерації великих визвольних змагань і ґенерації революційних діячів між двома світовими війнами і під час другої світової війни. Згадав про один фраґмент із свойого побуту в Україні як вояк Української Армії та патріотичну поставу українського села.

Пан А. Шекерик твердив у літературному ескізі, що жертва ніколи не пропадає і покликався при цьому на віркування Головного Отамана Симона Петлюри.

В мистецькій програмі вдатно виступав молодий український композитор Юрій Левицький. Небувалою появою був виступ артиста Івана Гоша, який відспівав ряд пісень при фортепіяновому супроводі проф. Зої Маркович.

Отець Прот. В. Савчук виступив із своїми споминами як націоналістичний діяч і член ОДВУ від двадцяти років. Він зі зворушенням згадував часи приїздів полковника Коновальця, генерала Капустянського, генерала Курмановича до ЗДА. Товстмастер представив полковника Петра Дяченка, якого присутність прийняли всі довготривалими оплесками. При тім згадано, що його син згинув у революційній дії як член ОУН в Україні. Артист Іван Гош відчитав декларацію-протокол Української Національної Ради із часів II світової війни за підписами проф. М. Величківського, митрополита А. Шептицького і проф. А. Штефана. Відчитання тих актів присутні прийняли із особливою увагою.

Сотник П. Войновський, представник єдиної тоді української військової частини в Києві, яка в 1941 році 5-го жовтня заприсягла на вірність Українській Національній Раді, суверенному представникові української волі та державних стремлінь, — подав невідомі моменти із того часу.

Капітан-лейтенант С. Шрамченко подав дуже цікавий спомин із II світової війни, як він допомагав українським революціонерам при переході на центральні землі. Д. Гонта згадував, як він, хоч безпартійний, допомагав Організації Українських Націоналістів усіми технічними засобами, які були в його диспозиції як керівника технічно-друкарської галузі на західньо-українських землях. Особливо згадав він Сеника та інж. Сціборського. Д-р Наталя Пазуняк подала ряд глибоких думок із своєї праці в підпіллі на терені Волині. У своїх споминах особливо підкреслила смерть зв'язкових Мартинюків — матері й дочки, Хариті Кононенко, Демо Довгопільського та ін.

Господарську частину вечора дбайливо підготовила п. Галина Крицька.

Т. Справорський

Линколн, Небраска

Шевченкові Роковини

Українська громада відзначила Шевченкові Роковини в неділю 24 березня. Василь Небесняк відкрив академію коротким словом, а Роман Панасюк відчитав реферат про життя і творчість Т. Шевченка. Після того була інсценізація біля могили Т. Шевченка, в якій брали участь пані Ліда Стегнович і діти Ірина Лисько, Ірина Пасіка, Богдан Плоський, Славко Вучинський і Валерій Небесняк. Керувала всім культурно-освітня референтка пані Сторонська, яка підготовила дитячі деклямації з творів Т. Шевченка.

На закінчення відспівано український національний гимн.

Р. Панасюк

Президентів брат Едґар критикує зависокий бюджет свого брата

Вашингтон. — Старший брат Президента правник із Такоми, Вашингтон, Едгар Айзенгавер в телефонічному інтерв'ю критикував зависокий бюджет свого брата і сказав, що він дивується, як міг Двайт Д. Айзенгавер предложити Конґресові такий великий федеральний бюджет (71,800,000,000 долярів). Едґар був в Білому Домі і після того розмовляв із представником журналістів. Але він одночасно заперечив невірне твердження журналістів немов би то д-р Мільтон Айзенгавер, головний дорадник Президента Шерман Адамс і представник ЗДА до Асамблеї Об'єднаних Націй Пол Дж. Гоффман впливали на Президента в тому дусі, щоб запроєктував Конґресові високий бюджет на 1958 рік.

Польські комуністи рахують на підтримку від Комуністичного Китаю

Варшава. — Офіційна комуно-китайська заява, що літом цього року прибуде до Варшави з відвідинами „китайський Ленін". Мао-Тсе-тунг, викликала в колах польських комуністів велике вдоволення. Вони вбачають вже в самому тому факті маніфестацію комуно-китайських симпатій для політики Гомулки щодо здобуття для Польщі більшої свободи. Комуно-польський прем'єр Юзеф Циранкевіч, який в минулому тижні закінчив свої офіційні відвідини в Пейпінґу, запросив Мао-Тсе-тунґа після того, як йому дали до зрозуміння, що сам Мао-Тсе-тунг бажає собі цього. За пресовими коментарями, китайські комуністичні вожді сприяють змаганням сателітних країн до унезалежнення себе від Москви, коби тільки те змагання не йшло надто далеко й не доводило до одвертого анти-комуністичного повстання, як це було на Мадярщині, чи зірвання зв'язків з Москвою і вірними їй сателітами, як дістьса з Югославією. Тому однаково раніше, за перебування Чу Ен-лая у Варшаві, сам Ґомулка, і тепер Циранкевіч у Пейпінґу, пішли під натиском китайських комуністів на „компроміс", прийнявши московську фразеологію про „пролетарський інтенаціоналізм" та заявивши свою підтримку комуно-мадярському урядові Кадара. Проголошений у Пейпінґу і Варшаві китайсько-польський комунікат прославляє польських комуністів „від 8-ої пленарної сесії центрального комітету", себто від минулого жовтня, коли-то саме прийшов до влади Гомулка.

В ЗДА є 81 фірма з більйоновим майном

Вашингтон. „Юнайтед Пресс" повідомляє, що в цій країні в 1956 році була 81 фірма, якої майно було більше як більйон долярів. Число тих більйонових фірм майже подвоїлося після другої світової війни, що свідчить про великий економічний ріст в тому десятирічч. Майно всіх тих фірм становить 241,447,-251,425 долярів, і коли б його розділити між всіх американських громадян, то кожна особа дістала б по 1,400 долярів. Найбагатша в ЗДА, і в цілому світі фірма—це „Белл Телефон Систем" — 16,206,-571,233 долярів; Метрополітен Лайф — 14,785,074,561; Дженерал Моторс 6,569,400,-736; Форд — 2,792,634,918; найменша в цій групі фірма — це „Теннессі Гез"—1,006,-569,455 долярів.

Вдова Лева Троцького прибула до ЗДА

Ню Йорк. — Генерал. поручник Джозеф М. Свінг, який є комісарем іміґрації і натуралізації, аж тепер повідомив, що вдова по Левові Троцькому вже від двох тижнів перебуває в цій країні. Хоч вона комуністка, то їй дозволили прибути до ЗДА на довший, кількамісячний побут, бо хочуть від неї дістати інформації про тих провідних комуністичних діячів, які ще живуть в СССР і які є при владі. Можливо, що пані Наталія Троцька буде зізнавати і в Конґресовій комісії. Наталія Троцька була дружиною Лева Троцького більш як 50 років і пізніше ділила з ним долю і недолю. Лева Троцького вбив висланник Сталіна в 1940 році в Мехіко. Прибувши до ЗДА, вона відвідала лікарів, бо трохи нездужає. Місце її перебування не є відоме, знають тільки, що вона живе 100 миль від Ню Йорку.

Короткі Вістки

● **У Парижі** поширилися сенсаційні вістки про покарання 60-денним арештом у військовій фортеці та дисциплінарне слідство проти 48-річного генерала Жака Парі де Болльярдіє, що був командуючим ґенералом у східній частині Альжиру. Міністер оборони Моріс Вурже Монурі дуже гостро виступив проти названого генерала за те, що він схвалював уміщені в паризькій пресі статті, які таврували жорстоку поведінку французьких вояків в Альжирі. Уряд відмовився дати вияснення в цій справі.

● **В Гонґ Конґу,** який нараховує 2,500,000 мешканців, вибухла надзвичайної сили пошесть інфлюенци. Впродовж останнього місяця занотовано коло 250,000 випадків цієї недуги. Перед шпиталями й медичними пунктами вистоюють довжелезні черги жінок, тримаючи на спинах у кошиках своїх хворих дітей.

● **У місті Нітрю,** Вест Вірджінія, під час експльозії в фабриці згинуло 4 особи, а п'ять було поранено. Чотири з них перебувають в критичному стані.

• РОЗШУКИ •

Розшукую рідного брата СЕРГІЯ МАНТИКА з села Пасіка, Грубешівського повіту, Холмщина, якого забрали німці з його другом Володимиром Соколюком. Обидва, правдоподібно, були в Німеччині та Франції. Хто знав би про них, ласкаво прошу писати на адресу:

Володимир МАНТИКА
P. O. Box 271
Petersburg, Virginia, USA

Заграничні і заокеанські часописи, прошу ласкаво про передрук.

ЗДА ПРОДОВЖУВАТИМУТЬ РОЗМОВИ В СПРАВІ СУЕЗУ

ПРЕЗИДЕНТ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ПЕРЕГОВОРИ З СССР В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ ДАЮТЬ НАДІЮ НА УСПІХ; АЙЗЕНГАВЕР ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ВИДАТКІВ НА РОЗВІДЧУ АҐЕНЦІЮ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив на пресовій конференції, що ЗДА вирішили продовжувати розмови з єгипетським урядом в справі Суезького каналу, бо це дає кращий вигляд на успіх в цій справі, ніж передати це на вирішення Ради Безпеки при Об'єднаних Націях. Айзенгавер додав, що, на його думку, зроблено деякий поступ в цій справі. ЗДА залишать окремим корабельним компаніям вирішувати, чи вже тепер можна користати з Суезького каналу. ЗДА будуть протиставитись всякій агресії на державу Ізраїль або на якубудь іншу державу з арабського бльоку на Середньому Сході бо до того їх зобов'язує заява трьох держав (ЗДА, Англії і Франції) з 25-го травня 1950 р., а також ухвалена Конґресом резолюція в справі так званої доктрини Айзенгавера. Президент повідомив, що вістки від Геролда Е. Стассена з Лондону свідчать про те, що переговори з СССР в справі міжнародного роззброєння ведуться в приязній атмосфері і що можна сподіватися, що вони дадуть успіх, бо досі московські делеґати по раз перший від 1945 року виглядають дуже примирливі. Але з урядових кол заявляють, що в тих розмовах в Лондоні досі не прийшло до якихось поважніших уступок збоку СССР, і тому не треба бути надто великим оптимістом в справі роззброєння. З урядових кол заявляють, що в найкращому випадку можна буде в Лондоні осягнути якусь спільну базу, яка вможливить дальше ведення переговорів про міжнародне роззброєння. Айзенгавер гостро виступив проти того, що Конґрес хоче зменшити видатки на Розвідчу Аґенцію ЗДА на 37 мільйонів долярів. Президент назвав це зменшення „найгіршим способом ощадности". Палата Репрезентантів вже зменшила видатки на Розвідчу Аґенцію ЗДА, але уряд сподівається, що Сенат може скасувати те зменшення, але це може статися аж після Великодних вакацій. Журналісти запитували Айзенгавера, що він думає про критику федерального бюджету своїм братом Едґаром. Президент з усміхом відповів, що „Едґар критикував його вже тоді, коли він (Президент) мав 5 років". Цими словами Айзенгавер закрив дальшу дискусію про політичні розходження в його родині. Брат Едґар був ввечорі на обіді в Білому Домі, і між ними панують направду братерські відносини. Президент заявив, що генеральний поштмайстер Артур Е. Соммерфілд діяв у порозумінні з ним, коли минулого тижня припинив працю в поштових урядах в суботні дні аж до того часу, поки Конґрес не ухвалить додаткових фондів для поштового уряду. Департамент праці пильно слідкує за переслуханнями в Конґресі в справі фінансових надужить в робітничих професійних спілках і після того вирішить, що уряд має зробити в цій справі.

У МЮНХЕНІ ВІДБУЛАСЬ НАРАДА УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ СЕРЕДОВИЩ

Мюнхен (УБІ). — В середу 10 квітня ц. р. у Мюнхені, на запрошення Вик. Органу і по попередніх розмовах голови ЗО М. Лівицького й керівника ресорту внутрішніх справ ВО О. Юрченка з відповідними українськими політичними чинниками, відбулася нарада українських політичних середовищ і установ. Крім членів ВО і представників фракцій Української Національної Ради, на нараду прибули представники ЗП УГВР, ОУН, ЗЧ ОУН, ОУНз, СГД, УРДП (група „Вперед"). Як предмет нарад ВО запропонував виміну думок у питання: 1. можливостей загальної консолідації укр. політичних сил; 2. можливостей переведення нарад з метою устійнення спільних поглядів на основні питання української визвольної політики на зовнішньому відтинку; 3. нормалізація внутрішньополітичних взаємин в українській еміґрації на засадах взаємної толеранції.

Керівник ресорту внутрішніх справ ВО О. Юрченко, відкриваючи нараду, зазначив, що наявність загальновідомих поважних трудноців до здійснення основного завдання в ділянці загальної консолідації — створення об'єднаного на основі одного національного центру українського національного фронту, не повинна зупиняти заходів і спроб у цьому напрямі. В усякому разі, ВО вважає своєчасним вжити конкретних кроків для створення атмосфери, яка сприяла б цим заходам. Цілком можлива і потрібна є виміна думок, що могла б причинитися до устійнення спільних для всього українського політичного світу поглядів на основні проблеми української зовнішньополітичної дії. Це великою мірою полегшувало б для активних українських політичних чинників діяльність на цьому відтинку.

Далі голова ВО М. Лівицький виголосив офіційну заяву від імени ВО, яка охоплювала зазначені вище питання.

У дискусіях, витриманих у речевому і поважному та толерантному тоні, взяли участь: інж. Нагай (СГД), мґр. Я. Бенцаль (ЗЧ ОУН), інж. Д. Андрієвський (ОУН), І. Чорній (ОУНз), інж. Діберт (УСП), В. Доленко (СЗСУ-СП), І. Майстренко (УРДП група „Вперед"), д-р Г. Прокопчук (СКТС).

АРХИЄП. МАКАРІОСА ОВАЦІЙНО ВІТАЛИ В АТЕНАХ

Атени. — В середу 17-го квітня ц. р. архиєпископ Макаріос, голова Греко-православної Церкви на Кипрі і тамошній політичний лідер, прибув до Атен після 13-х місяців заслання на острівці на Індійському океані, і зазнав ентузіястичного привітання від мас грецького народу. Вправді те привітання не мало офіційного характеру, бо на летовищі не було нікого з королівської родини ані не було грецького прем'єра Караманліса, проте назустріч Макаріосові на летовище вийшов міністер закордонних справ Аверов, інші члени уряду, духовенство, члени парляменту і великі маси народу. Макаріос прилетів із Найробі в Кенії французьким літаком, разом із трьома іншими кипрсько-грецькими духовниками, що їх англійський губернатор Кипру виселив був за сприяння революційному рухові кипрських греків. Макаріос сказав у промові, що єдиним „злочином", за який — мовляв, він потерпів було бажання волі для свого народу. Він славив борців за ту волю і спом'янув тих, які віддали в цій боротьбі своє життя. Макаріос хвалив своїх земляків за відкинення всіх спроб замирення що їх Англія робила під час його неприсутности, бо, мовляв, півзасобами не можна розв'язати цієї проблеми. Він закинув теж Англії, що вона під'юджує Туреччину до спротиву у справі англійсько-кипрського порозуміння. На Кипрі є, поруч із 400.000 греками, 100,000 турків. Архиєпископ Макаріос покликався на резилюцію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка поручала Англії і кипрським грекам осягнути мирним способом демократичну і справедливу розв'язку проблеми. Хоч Англія привернула свободу архиєпископові Макаріосові, проте він не має права вернутися на Кипр.

Король Йорданії перестерігає ворогів

Амман. — Король Йорданії Гуссейн перестеріг ворогів його країни, щоб вони тримали здалеку від неї свої руки, натаврувавши водночас імперіялістичні держави, які, мовляв, намагаються розбити єдність арабського світу. 21-річний король вистосував свій заклик у 15-хвилинній промові через радіо, заявивши себе ворогом тих, які фальшиво інформують йорданський нарід та які намагаються вбити клина поміж короля і його нарід та поміж короля і його армію. Гуссейн заявив буквально що „поставимо рішучий спротив усім тим, що не доцінюють нашої суверенности і нашої безпеки". За часописними коментарами, пересторога короля Гуссейна стосується тих сусідів, які хотіли б використати слабість Йорданії і її внутрішній заколот для розчленування країни. За часописними інформаціями, король Савді Арабії Савд мав поставити в розпорядження Гуссейна свою армію, а також Ірак пересунув війська в сторону Йорданії, щоб на випадок потреби поспішити Гуссейнові з допомогою в його боротьбі з про-совєтськими елементами. Проте новий прем'єр Халіді заявив, що Йорданія продовжуватиме розмови на тему конфедерації з Сирією і Єгиптом. Однак за загальним переконанням, єгипетський президент Нассер і його сирійські звеличники потерпіли поразку на терені Йорданії.

Ісляндія заявляє льояльність до НАТО

Рим. — Президент Ісляндської Республіки Асґейр Асґейрсон заявив на обіді, що його видав в його честь італійський президент Ґронкі в минулий вівторок, що Ісляндія залишається вірна Північно-Атлянтійському пактові і вважає себе базою для союзницьких збройних сил, бо вона переконана, що в нинішніх часах ні одна держава не всилі сама себе оборонити та що й невтральність не є захороною проти аґресії. Ісляндський президент перебуває в Італії на відпочинку з своєю дружиною, але склав при цій нагоді візиту президентові Ґронкі. Це прийняття дало нагоду до мирного полагодження конфлікту, який виринув був між президентом Ґронкі і міністром закордонних справ д-ром Ґетано Мартіно. През. Ґронкі, як повідомляють часописи, хотів було відписати президентові Айзенгаверові на листа, що його передав, в мин. місяці віце-президент Ніксон, і в тій своїй відповіді хотів висловити невдоволення з того, що Італії нема в групі чотирьох західніх держав, які стоять у постійному контакті у справі з'єднення Німеччини. Міністер Мартіно мав спротивитися, щоб президент Італії забірав самостійно голос в справах закордонної політики, не устійнивши раніше становища з урядом. Президент, для заманіфестування свого бажання згоди, запросив на той обід також міністра Мартіно.

ЗДА виникидають урядовця совєтської амбасади Г. Ф. Машнанцева

Вашингтон. — Державний департамент домагається, щоб урядовець совєтської амбасади Генадій Ф. Машканцев негайно виїхав із ЗДА тому, що він старався намовити колишнього совєтського лейтенанта Петра Піроґова до виїзду до СССР. Піроґов ще в 1948 році втік на Захід і тепер він перебуває в цій країні, працюючи в Александрії, Вірджінія. Машканцев — це вже 14-ий совєтський урядовець, якого викинули із ЗДА. Піроґов зізнав, що Машканцев був у нього 11 і 22 березня і домагався, щоб він виїхав до СССР, та обіцяв йому, що совєтський уряд заплатить кошти подорожі йому, його дружині і його дітям. Піроґов зізнав, що має відомості про те, що летун Анатоль Барзов, який повернувся з туги на батьківщину, вже не живе.

Мекміллен відвідає Німеччину

Бонн. — Офіційно проголошено приїзд на 7-го травня ц. р. англійського прем'єра з триденними відвідинами до уряду Західньої Німеччини. Це вперше англійський прем'єр офіційно відвідує Німеччину від кінця останньої війни, чи пак, від часу, коли спершу Черчил, а потім, після його прогри у виборах, Клемент Еттлі взяли участь в Потсдамській конференції, яка поділила Німеччину на 4 зони. Черчил відвідав Бонн аж після того, як димісіонував і став приватним громадянином. Теперішній приїзд Мекміллена до Бонну зв'язують безпосередньо з бажанням поправити німецько-англійські взаємини, які погіршились у зв'язку з новою англійською політикою, внаслідку якої Англія послаблює свою військову силу в Німеччині. Тому, що Мекміллен конферував вже з французьким прем'єром Молле і президентом Айзенгавером, він зможе в імені всього Заходу устійнювати з Аденауером дальшу тактику в справі з'єднення Німеччини та її оборонних плянів.

В АМЕРИЦІ

● **Член міської ради Ню Йорку** Мілтон Соломон пропонує завести поліційну годину для молоді нижче від 16 років, щоб в такий спосіб зменшити злочинність серед малолітніх. Мілтон Соломон вважає, що малолітні можуть ходити по місті тільки до 10.30 вечора.

● **800 римо-католиків** у місті Коатепеку, Ель Сальвадор, перешкаджали протестантам у Богослуженні, внаслідок чого зчинилася бійка. Католики твердили, що протестанти „профанують" Великий тиждень.

● **Поліція** заарештувала в Гавані на Кубі 14 осіб, запідозрених в нападі 13 березня на палац президента Батісти. Між заарештованими два колишні конґресмени др Сальвадор Льора і Карльос Пріо Сокаррас.

● **Сенатор Вільям Ланґер** перестудився і перебуває в шпиталі Бетесда. У січні цього року він хворів на запалення легенів.

● **Компанія „Дженерал Електрік"** випродукувала пробну електричну жарівку, яка може світитися довше як сто років. Ця надзвичайна жарівка ще не скоро появиться в масовому продажі.

● **В Ню Йорку** почали висвітлювати німецький протигітлерівський фільм „Генерал Чорт" з англійськими написами. Сценарій цього фільму написано на основі п'єси німецького письменника Карла Цукмаєра, який під час війни перебував у ЗДА, а тепер живе в Німеччині.

● **У нюйоркському стейті,** поліція заарештувала 38 осіб, що мали льотерійні машини для газардової гри.

● **Джекоб Бирк** прибув до ЗДА ще в 1914 році і в 30-тих роках належав до Комуністичної партії. Він працював як карикатурист у щоденнику „Ди Шикаґо Сан Таймс" і за свої карикатури дістав нагороду Пуліцера. Згідно з законом Мек-Каррена-Волтера з 1952 року його, як колишнього комуніста, мали депортувати до Польщі. Конґрес вирішив, що Джекоб Бирк може залишитися в цій країні і старатися про американське громадянство.

● **У Мавнт Кіско, Н. Й.,** Джозеф Еґруллета, 17-річний учень середньої школи помер від удару серця, коли біг спортовою площею в перегонах на 100 ярдів. Приватний і шкільний лікарі визнали, що Джозеф Еґруллета був зовсім здоровий і спортові вправи не могли йому пошкодити.

У СВІТІ

● **„Операція червоний кружок"** — це була офіційна назва суходільно - морських і летунських маневрів, переведених Шостою американською фльотою, англійськими та турецькими збройними силами на Еґейському морі й біля Ґаліпольського півострова. Ціллю маневрів була оборона Дарданельських проток проти „наступу" большевиків з Чорного моря. У маневрах взяло участь 25.000 американських вояків морської піхоти, моряків і летунів. В плянах маневрів взято під увагу невдалий наступ англійців на Дарданеллі з Ґаліпольського півострова 42 роки тому.

● **Франсуаз Саґан,** 21-річна дуже талановита французька письменниця, що її дві повісті з життя недолітків перекладено на різні мови, зазнала тяжких ушкоджень в катастрофі під час автомобільних перегонів, в яких вона брала участь. Сотні її молодих прихильників і прихильниць годинами вистоюють перед шпиталем у Нейї, на передмісті Парижу, де вона лежить. Щойно за тиждень буде відомо, чи виживе ця молода письменниця.

● **„Мейфлавер II",** копія історичного корабля з 1620 року, перевела останні проби перед відплиттям з англійського порту Плимут до американського Плимуту. Корабель має 180 тонн містоти. Визначено день 18 або 19 квітня 1957 р. для початку подорожі шляхом свого славного попередника.